

DEBATNI KLUB *PATHOS* GIMNAZIJE U ŽUPANJI

Debitanti o debati

**Borna Stjepić, Luka Batković, Luka Lešić,
Hrvoje Korovljević, Jadran Klajić, Jasmin Mehičić, Dubravka Bilić**

Naslov:

Debitanti o debati

Autori:

Članovi Debatnog kluba Pathos Gimnazije u Županji: Borna Stjepić, Luka Batković, Luka Lešić, Hrvoje Korovljević, Jadran Klajić, Jasmin Mehičić, Dubravka Bilić

Nakladnik:

Gimnazija Županja

Za nakladnika:

Ivica Živković

Recenzentica

Ivona Anić

Lektura:

Ana Mikić Čolić

Tisak:

Certis d.o.o, Mala Cerna 26, Cerna

Mjesto i godina izdavanja:

Županja, 2021.

© Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, fotokopirati ni na bilo koji drugi način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

ISBN 978-953-49433-0-4

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 150315081.

Sadržaj

DEBATANTI, ČEKAM VAS	1
ZAŠTO DEBATIRAMO?	3
UVOD	5
WS FORMAT	5
Uvod	5
Sastav timova	5
Uloge timova	5
Pointovi	6
Bodovanje	6
Četvrti govor (<i>reply speech</i>)	7
A kako drukčije: prvi govornik afirmacije	8
I. UVOD	8
II. ARGUMENTI	8
III. ZAVRŠETAK GOVORA	9
Temelj dobrog tima: drugi govornik afirmacije	12
I. PROTUARGUMENTACIJA PROTIVNIČKE STRANE	12
II. IZNOŠENJE VLASTITIH ARGUMENATA	12
DODATNI SAVJETI	12
ZAKLJUČAK	13
(NE)BITNI: treći govornik afirmacije	14
I. PRIMARNA ULOGA	14
II. PRIMJERI	14
III. NAVOĐENJE	15
ZAKLJUČAK	15
<i>In omnia paratus</i> : prvi govornik negacije	16
I. DIO	16
II. DIO	17

ZAKLJUČAK.....	18
Četvrti govor drugoga govornika: drugi govornik negacije	19
I. Protuargumentacija	19
II. Završni argument	19
ZAKLJUČAK.....	20
„Sasma irelevantno“: treći govornik negacije	21
ZAKLJUČAK.....	22
Kako argumentirati?	23
ODS da je Antigona heroína koja se bori za bolji i pravedniji svijet.	24
ODS da je Raskoljnikov egomanijak i kriminalac	29
ODS da je integritet obitelji kao institucije važniji od ljubavi među bračnim partnerima (19. st.)	32
ODS da je djelo <i>Patnje mladoga Werthera</i> loše utjecalo na čitatelje.	35
ODS da je Hamlet kukavica.	37
ODS da se današnje poimanje obrazovanja nije bitno promijenilo od de Montaigneova vremena.	40
ODS da je Josef K. obmanut, a ne vlasti.	44
ODS da je samoubojstvo čovjekov pouzdani izbor.	46
ODS da je uvoženje mladenki izraz krajnje dehumanizacije žena!	48
Kako sastaviti govor?.....	51
GOVOR I.	52
GOVOR II.	54
Ergo.....	58
Iz recenzije.....	60

DEBATANTI, ČEKAM VAS

Volim ljude koji se usuđuju misliti. Govoriti. Sučeljavati stavove. Polemizirati. Učiti. Rasti. Ljude slobodoumne, ljude bez predrasuda, one koji svoju misao brane od bujice stereotipa, društvenih konstrukata i forme egzistencije. Od osrednjosti i banalnosti... Ne susrećem ih često. Ili ih, možda, rijetko prepoznajem... No, postoje ljudi koji su impresivni, enormni, stameni. Oni su veličanstveni poput zidina. Njih većina preskače, obilazi, ruši... Ja sam se u te zidine – zabila. I (p)ostala „čitavija“.

Što reći... Moji su učenici Borna Stjepić, Luka Batković, Luka Lešić, Hrvoje Korovljević, Jadran Klajić i Jasmin Mehičić osobnosti *par excellence*... One koje želiš blizu sebe. Da zajedno s njima koračaš „neutritim stazama“.

Potaknuta konstantnim debatama na satima obradbe djela za cjelovito čitanje, a koje su me silno nadahnjivale, osvježavale već pomalo „rutinirani metodički um“, otvarale neke nove perspektive i dimenzije, razmišljala sam kako učenike poučiti umijećima za koja ni sama nisam bila službeno (ni neslužbeno) kompetentna... Znala sam da im ne mogu omogućiti razine razvoja koje su predisponirani dosežati. Osjećala sam odgovornost i grizodušje. Nisam mogla ignorirati činjenicu da nekompetentnošću i nedjelovanjem limitiram nečiji razvoj. Počela sam istraživati literaturu, gledati dokumentarce, čitati govore velikih oratora. Nisam bila zadovoljna. Usvojila sam neka specifična znanja, ali teško sam ih prenosila na druge...

I onda, neki bi rekli slučajno, a ja – Božjom voljom, otvorio se preda mnom članak o Europskoj školi demokracije u Brodarici u kojoj su treneri Hrvatskoga debatnog društva organizirali seminare za profesore i učenike. Sedam dana Brodarice i učenja WS formata, odlična trenerica Ivona Anić, motivirajuća ekipa i izvrsna organizacija teorijskog i praktičnog dijela, seminari u Zagrebu, osnivanje debatne grupa Pathos...

Učenici čija sam imena već navela postali su prva postava debatnoga kluba. Budući da su veoma ambiciozni, odlučili su se svrstati u dva tima: *Pathos Alfa* (oni bi se, s obzirom na afinitete, sposobnosti, svjetonazore, u načelu, više bavili kategorijom afirmacije teze) i *Pathos Omega* (oni bi se više bavili negacijom). Naravno, vježbajući, timovi su mijenjali uloge.

Dakle, predsjednik *Pathosa* i prvi govornik propozicije učenik je **Borna Stjepić**. Samopuzdan, autoritativan, neumoljiv u obrani svojih, a opovrgavanju tuđih argumenata, mladić je koji podjednako voli znanost, umjetnost i filozofiju. Matematička preciznost, jezgrovitost i nedvojbena kauzalnost u pristupu stvarima (životu), tek su neke od njegovih vrlina. Predsjednik je koji izvršio svoja „predizborna“ obećanja: odgovoran je, hrabro donosi i nepopularne odluke, uvijek je

na dispoziciji. Predsjedava, ali i služi. Individualac, ali i timski „igrač“. Suradnik kojega se može samo poželjeti. Drugi je govornik propozicije **Luka Batković**, učenik čudesne govorničke intuicije, britkoga uma, nevjerojatno nepredvidiv u retoričkim akslovima kojima razoružava protivnike. Strastven je, sugestivan i šarmantan govornik. Svoju ulogu doživljava gotovo mesijanski: nema tako bezizlazne debatne pozicije iz koje on ne može spasiti svoj tim. Vizualni identitet smatra nezaobilaznom dimenzijom koju mora razviti svaki kultiviran debatant. Vrlo, vrlo originalan i duhovit um. **Luka Lešić**, treći govornik propozicije, mladić je aristokratskih manira, bujnoga rječnika i dotjerane sintakse. Temeljit, obrazovan, svestran, lucidan, maštovit, magnetski privlači pozornost na ono što govori. Debata ga transformira u ledenoga govornika kojemu je perfekcionizam srednje ime, tek neverbalna komunikacija kojom se obilato služi ublažava taj efekt bešćutnosti, no ne do te mjere da bi prestao biti noćna mora protivničkoga tima. **Hrvoje Korovljević**, prvi govornik opozicije osebujna je figura čiji se intelektualni angažmani prostiru od matematike, mikrobiologije, snimanja, režije, montaže preko književnosti, fotografije, debate do... Teško je pretpostaviti kamo će život odvesti tog mudrog, odlučnog, karizmatičnog mladića komunikacija s kojim ponekad podsjeća na teatar apsurdna. Čini se da je svijet u njemu daleko bogatiji od izvanjskoga svijeta. Slobodouman je, talentiran, dostojanstven. Debatant koji izaziva respekt i interes. **Jadran Klajić**, drugi govornik opozicije, „bira“ članove tima po sličnome glazbenom ukusu ili im ga, pak, on mora, svojim govorničkim umijećem – približiti. Uz Metallicu definira, kombinira, objašnjava i povezuje argumente poput skladatelja: nadahnuto, impresivno, euforično, moćno, njegovi su govornički istupi „frontmenski“ ležerni, kontroverzni, provokativni, superiorni, on gradi ritam koji protivnička ekipa teško može razumjeti (pratiti). Nakon nastupa (govora), on širokim osmijehom poručuje koliko se dao procesu prosvjećivanja ljudi... I, na kraju, treći govornik opozicije – **Jasmin Mehičić**, utjelovljenje vrline, kultiviranosti, finih manira. Budući intelektualac i gospodin. Čovjek iznimnoga senzibiliteta za pisanu i govorenu riječ, naoko nježan i krhak ledenom će vam odlučnošću reći da je to što govorite (makar i nije tako) krajnje irelevantno. Jasmin je čarobnjak riječi, suptilan je duh koji će vas zadiviti svojom finoćom i biranim riječima, efektnom gestikulacijom i maksimalnom kontrolom nad svojom tjelesnom pojavnošću. On, koji će vas očarati svojom blagošću, u isto vrijeme pokositi će vas na najbrutalniji (dopušteni) način svojim razornim argumentima. Jednom sam rekla da se Jasmin može toliko emocionalno distancirati da bi i smrtnu presudu začinio osmijehom. Racio je njegov Vergilije. Divno je poznavati Jasmina.

Dubravka Bilić, prof.

ZAŠTO DEBATIRAMO?

Od postanka ljudske civilizacije do danas, cinik bi rekao da je naša povijest bila puna sukoba, nasilja, etera u kojemu se mogu pronaći samo dvije suprotstavljene strane. Međutim, u takvom okviru naše društvo ne bi napredovalo tijekom bogate povijesti kojom se može ponositi. U svim kontekstima povijesnih turbulencija morala je postojati institucija slobodnoga govora i slobodne misli, intelektualnog (a ne fizičkog) sukoba i plemenitih motiva, koja se borila protiv unazađenosti, zastarjelosti i primitivizma. Kao što već možete pretpostaviti, ta institucija bila je debata.

Još od stare Grčke, razni su filozofi u svojim akademijama raspravljali o prirodi stvarnosti. Debata je bila sredstvo otkrivanja istine o svijetu, utjelovljena duboko u znanstvenome procesu. Kasnije, tijekom prosvjetiteljstva, otvoreni su i prvi debatni klubovi. Služili su raznim znanstvenicima i intelektualcima za raspravu, a debate su mogli gledati i najsiromašniji. Teme su bile raznolike, ništa nije promicalo oku javnosti, čak ni ona područja koja i danas smatramo kontroverznima. Taj se način debatiranja nastavio, uz svoje uspone i padove, sve do suvremenoga doba. Uzevši u obzir povijesni razvoj debate, moramo se zapitati zašto je bila toliko, baš iznimno popularna među promicateljima velikih društvenih promjena.

Debata je uvijek bila strah i trepet privilegiranih slojeva. Mnoge su se debate pokušavale ugasiti, mnoge ideje zataškati zato što su bile „previše opasne za javnost“. Zapravo, debate su opasne, ali ne zato što omogućuju ljudima da govore i o tabu temama, nego zato što omogućuju ljudima da govore uopće! Osobe koje se duže vrijeme bave debatom jako dobro znaju kolika je snaga izgovorene riječi. Riječi su donosile društvene promjene, borile se protiv zastarjelih ideja i običaja, a u nekim slučajevima, rušile i carstva. U dobu kada su veliki ratovi nepoznanica za nove generacije, upravo ti novi naraštaji moraju prihvatiti snagu riječi, koristeći se njome i u izgradnji budućnosti.

Debata je također bitna i za čovjeka kao pojedinca. Osobe koje duže vrijeme debatiraju elokventnije su, imaju bogatiji vokabular i lako dobivaju nove ideje. Također, debata omogućuje linearno razmišljanje, što pomaže u obrani stavova i mišljenja. Međutim, najvažnije što smo naučili tijekom relativno kratkog vremena debatiranja jest činjenica da uvijek postoje dvije strane medalje. Ponekad smo toliko fokusirani na svoja mišljenja, da zaboravimo da postoje i suprotna mišljenja, koja su po svojoj vrijednosti jednaka, a ponekad čak i bolja u objašnjavanju svijeta nego naša. Neprijeporna je i jako bitna osobina koju može razviti svaki čovjek upravo njegova sposobnost da poštuje tuđe mišljenje. Nekritička i iracionalna uvjerenost da je „naša strana“ bolja od „njihove strane“ najvažniji je faktor koji doprinosi današnjemu polariziranom društvu. Takav stav potiče svađe, a ne debate.

Svaka debata mora imati cilj pronalaženja istine, neke točke koja se najčešće (iako ne i uvijek) nalazi između dva ekstremna uvjerenja, točke koja najbolje opisuje neki problem. Taj nas cilj potiče da temeljito promislimo o pozicijama afirmacije i negacije u debati te da sami pronađemo tu „zlatnu sredinu“. Kad debatiramo, ne bismo se trebali brinuti o tome tko će pobijediti, a tko će izgubiti, trebamo skrbiti isključivo o kvaliteti svojega govora i o idejama koje smo naučili od protivnika! Dakle, ne samo da debata ima veliki utjecaj na izgradnju čvrstih stavova i čovjekova karaktera, ona, također, služi kao sredstvo uvođenja društvenih promjena. Uzevši u obzir ranije spomenute razloge, lako je odgovoriti na pitanje: *Zašto debatiramo?* U ovim nam vremenima, pak, predstoji odgovor na pitanje: *Zašto ne debatiramo?*

Borna Stjepić,
predsjednik debatnog kluba *Pathos*

Fotografija 1. Debatni klub

UVOD

Prije čitanja ove knjige, bilo bi dobro proučiti skriptu o WS formatu Hrvatskog debatnog društva.

WS FORMAT

Uvod

WS format najčešće je korišten format u školskim debatama. S njime ćete se najčešće susretati, zbog čega je veoma bitno znati strukturu i pravila debate u WS formatu. Naziv WS skraćenica je za World Schools, a napravljen je tako da oponaša parlamentarne debate, poput onih u Hrvatskom saboru ili engleskom Parlamentu. Političke debate koje se vode u tim institucijama podijeljene su na vladu i opoziciju, vlada podržava tezu, a opozicija ju pobija. U debatama WS formata princip je debate isti, s tim da se debatni timovi zovu *AFIRMACIJA* (tim koji podržava tezu) i *NEGACIJA* (tim koji pobija tezu).

Sastav timova

Svaki se tim sastoji od triju govornika koji imaju različite uloge. Govornik ima osam minuta za izlaganje svojih argumenata. Debata počinje s prvim govornikom afirmacije, nakon kojega slijedi prvi govornik negacije. Svi se govornici izmjenjuju na taj način. Naposljetku, oba tima imaju period od četiri minute za zaključni govor. Taj govor mogu izvesti samo prvi ili drugi govornik tima, stoga je potrebno paziti na debatu čak i nakon govora koje smo zaključili. Prije debate dobit ćete listiće na kojima se nalaze pozicije govornika i zaključnoga govora. Te je listiće potrebno ispuniti imenima govornika iz tima. Pogledajte shematski prikaz redosljeda govornika u WS debati:

Afirmacija	Opozicija
1. govornik – 8 min	1. govornik – 8 min
2. govornik – 8 min	2. govornik – 8 min
3. govornik – 8 min	3. govornik – 8 min
	1. ili 2. govornik – 4 min
1. ili 2. govornik – 4 min	

Uloge timova

Svaki tim ima točno određene ciljeve i uloge u debati te, ako ih ostvari, ima visoku mogućnost da pobijedi. Afirmacija ima ulogu definiranja debate, izlaganja svojega plana i argumentiranja. Definiranje je metoda koja se koristi za izjednačavanje terena na kojemu se debata vodi. Ako oba tima prihvaćaju istu definiciju pojma, onda nije moguće da se jedan tim opravdava pogrešnim razumijevanjem nekoga pojma. Nakon toga slijedi izlaganje plana. Tim *AFIRMACIJE* mora jasno odrediti način na koji će se

provesti ono za što se teza zalaže. Pritom mora odrediti koje je nadležno tijelo za provođenje plana, kako će se plan provesti i kako to mijenja trenutačnu situaciju. Taj dio ne smije biti veoma dug, teoretski, mogao bi zauzimati oko 20 % govora (u pravim debatama čak i manje). Naposljetku, tim iznosi tri argumenta. Argumenti se moraju što više razlikovati jedan od drugoga, a mogu biti praktični i apstraktni. Argumentacija treba činiti većinu debate i biti glavna briga svakog debatanta. Ako je argumentacija validna, tim ima veće mogućnosti za pobjedu. Svaki član tima ima posebnu ulogu u iznošenju planova i argumenata te se među njima razlikuju i metode debatiranja. O ulogama govornika govorit ćemo i u nastavku knjige, ali prije toga potrebno je objasniti zadnji element WS debate – *pointove*.

Pointovi

Ono što čini WS format debatiranja tako zanimljivim jest mogućnost da govore protivničkog tima prekinemo vješto sastavljenim pitanjem. To se pitanje zove *point*. Postavljanjem pitanja usred protivničkoga govora testira se sposobnost govornika da zadrži svoj fokus i smirenost tijekom iznošenja argumenata. Govornik tada ima priliku interakcije s protivničkim timom i daljnjega potkrjepljivanja svojega argumenta. S druge strane, ako protivnička strana uspije zbuniti govornika pitanjem na koje on ne može brzo i jasno odgovoriti, njegov će argument biti manje uvjerljiv. *Pointove* možete „dizati“ dajući dogovorene znakove koje mogu prepoznati i sudac i govornik, poput dizanja ruke ili udaranja po stolu. *Pointove* mogu „dizati“ svi govornici u timu, a optimalno je da broj postavljenih pitanja bude ravnomjerno raspoređen. Teoretski, moguće je postaviti beskonačno mnogo *pointova*, ali bolje je fokusirati se na kvalitetu, a *pointove* dizati samo kada vidimo slabost u protivničkome argumentu. Pitanja moraju biti kratka, kako ne bi govorniku oduzela previše vremena. S druge strane, govornik ne mora prihvatiti ni jedan *point*, ali će se time, u očima sudaca i publike, pokazati kao loš debatant. Stoga potrebno je pažljivo birati ona pitanja na koja znamo brzo i jasno odgovoriti. Moguće je pripremiti se za pitanja sastavljanjem liste mogućih pitanja, ali tom se listom nije preporučljivo koristiti tijekom debate. Većina timova postavlja 5 – 7 *pointova* po govoru, a govornik obično prihvaća dva. U vještini dizanja *pointova* krije se vještina dobivanja debate, zato što točno postavljeno pitanje može potkopati samouvjerenost govornika, a samim time i samouvjerenost tima.

Bodovanje

Svaki sudac ima tablicu u koju upisuje bodove ostvarene govorima timova. Na kraju debate, bodovi svih govora zbrajaju se i tim koji ima najviše bodova pobjeđuje. Boduju se tri elementa govora: sadržaj, stil i strategija. Bodove iz sadržaja govornik osvaja ako je njegov govor pun zanimljivih primjera i priča, kvalitetnih argumenata, podataka i statistika. Maksimalan broj bodova je 40, zbog čega je taj element iznimno bitan. Stil je govornikova sposobnost uvjeravanja sudaca i publike. Govornik koji se vješto koristi verbalnom i neverbalnom komunikacijom, naglašava svoje riječi i koji je jasan i samouvjeren u ovoj će kategoriji osvojiti mnoštvo bodova. I za stil govornik može dobiti maksimalno 40 bodova, što znači da je on jednako bitan kao i sadržaj. Naposljetku, govornik dobiva bodove iz strategije (poštovanje i ispunjavanje svoje uloge u debati, kao što je naznačeno u pravilima o WS formatu). Strategija donosi samo 20 bodova te se čini da nije toliko bitna kao sadržaj i stil govora, ali, budite vrsni stratezi jer upravo ti bodovi mogu biti presudni u slučaju izjednačenosti snage timova.

Četvrti govor (*reply speech*)

Cilj je ovoga govora analiza svekolike debate, u svim njezinim dionicama te determinirani pogled na njezin tijek i cjelovitost.

U ovom govoru moguće je **opušteno** govoriti jer je ujedno i **najslobodniji** među svim govorima. Nakon cijele debate, koncentracija svih prisutnih nije na razini na kojoj je bila na početku debatiranja, stoga ne bi bilo svrhovito nepotrebno komplicirati govor. Četvrti govornik često ispriča **zanimljivu priču** ili se pozove na određeni **primjer** ranije spomenut u debati. Isključena je mogućnost uvođenja novoga argumenta, akcentira se već ranije rečeno na popularan, jasan i zanimljiv način. Originalni, kreativni i duhoviti govornici od četvrtoga govora mogu stvoriti čudesnu retoričku minijaturu kojom će oplemeniti debatu dajući joj jednu finu elitističku ili popularnu nijansu (ovisno o tipu govornika i samoj debati). Moguće su i opcije analiziranja pitanja kroz dugoročnu i kratkoročnu **perspektivu**, drukčije predstavljanje izrečenoga ili novi detaljniji primjeri.

Četvrti je govor kruna cijele debate. Potrudite se da izazove pozornost publike, zabljesne svojom ljepotom, stilom, kreacijom. Da dodatno uvjeri sudce kako ste upravo vi oni koji su je dostojni. Naravno, moguće je da umjesto krune, šlaga na torti ili točke na i, u nastojanju da izazovete što dublji dojam, završite u bezdanu kaosa, konfuzije i nefunkcionalnoga ponavljanja te u sudaca i publike izazovite nervozu, dosadu i neprestano gledanje na sat kao jedini spas od agonije kojoj ste ih izložili.

Upamtite, manje je više!!!

A kako drukčije: prvi govornik afirmacije

Uloga prvoga govornika iznimno je važna za cijelu debatu. On je zadužen za **postavljanje definicija, kreiranje i objašnjavanje argumenata**, stvaranje prvoga dojma. Izvrsno izlaže sadržaje debate, precizno strukturira prikupljene podatke, **rječit** je i **sugestivan**, virtuožno razlaže vlastite, a pobija tuđe argumente u strastvenom dokazivanju da je baš on taj koji je uvijek u pravu. Pri sastavljanju govora, prvi govornik mora **navoditi podatke, citirati, aktualizirati**, postavljati retorička pitanja, sve sa svrhom stvaranja što većih problema protivničkom timu. Zadatak je propozicije afirmirati postavljenu tezu. Pobjedu određuje broj argumenata koji su „**preživjeli**“ debatu. Idealan slijed argumenata koje iznosi prvi govornik izgleda, otprilike, ovako:

Prvi: najjači argument.

Drugi: slabiji argument.

Argument jači od drugoga, a manje validan od prvoga iznosi drugi govornik. Tim se načinom gradi taktika koja predmnijeva **okupiranost protivničke ekipe** slabijim argumentom, pomanjkanjem koncentracije za rastakanje najjačeg i „curenje“ vremena nužnog za pobijanje trećeg argumenta za koji je pripravan drugi govornik.

Nakon pomno razrađene strategije prvoga govornika, sastavlja se govor čija bi struktura bila sljedeća:

I. UVOD

Prvi bi govornik morao, odmah na početku govora, izazvati **dobar dojam** kako bi privukao suce i demoralizirao protivničku ekipu. Efektno je započeti govor **moćnom, jezgrovitom** (možda čak i provokativnom, duhovitom) **rečenicom** koja će ilustrirati stav propozicije kao kristalno jasan i nedvojbjen. Nadalje, pristojno je **pozdraviti** sudca, protivničku ekipu, publiku (ukoliko ima mogućnost slušanja debate) i, naravno, obznaniti tezu, definirati ju i potpunije objasniti otklanjajući možebitno nerazumijevanje i nesporazume koji mogu ugroziti valjanost debate. Zadnji dio uvoda sadrži najavu prvog argumenta. Zanimljivo je napomenuti i jedno od nepisanih pravila debate: učinkovito je **najaviti slijed** (dionice) svoga govora. Zašto? Pa, zbog sudaca; i oni su samo ljudi, podložni umoru i fluktuaciji pažnje, u interesu nam je pomoći im da ostanu usredotočeni!

II. ARGUMENTI

Pri iznošenju argumenta nužno je, odmah, navesti **IME argumenta**. To ime može biti ovakvoga formata: „ODS da javnom sektoru treba zabraniti štrajk, zato što je funkcioniranje tog sektora vitalno važno za stabilnost društva.“ Bitno je napomenuti da valjanost imena argumenta nema veze s njegovom dužinom, tj. ukupnošću riječi koje ga opisuju, i ne mora biti, samo po sebi – razumljivo. Glavni dio argumenta jest

OBJAŠNJENJE argumenta koje treba sadržavati relevantne, logičke odrednice koje precizno definiraju argument (neupitna je i što reprezentativnija **POTKRJEPA**), dokumentiranje autentičnosti i valjanost te provjerljivost; dokaz su izvori koji moraju biti krajnje nepristrani i objektivni. I, na koncu, **poveznica (link) s tezom**. Potkrjepa argumenta sadrži navođenje izvora podataka korištenih u izlaganju, a link s tezom povezuje argument koji se razrađuje s osnovnom tezom za koju se tim zalaže. Ti dijelovi argumenata mogu se navesti poslije svakog argumenta ili nakon zadnjeg argumenta. Osobno, više mi se sviđa potonja opcija, zato što omogućuje brže izlaganje i stvara traumatizirajući efekt u redovima protivničke skupine kada ih se „bombardira“ s imponantnim brojem „sveznajućih“ izvora.

III. ZAVRŠETAK GOVORA

Dobro je **završiti efektno**, možda teatralno, sentenciozno, metaforički, patetično. Sudac i protivnička ekipa morali bi biti zaintrigirani, isprovocirani, razlučeni, raznježeni, u svakom slučaju, **emocionalno angažirani**. Kraj bi morao označiti početak ozbiljnog interesa i respekta spram vaše ekipe. Osim tog emocionalnog diskursa, valja poraditi i na prezentiranju intelektualne i debatne kompetitivnost. Sukladno s tim otvara se krucijalno pitanje na koje se mora odgovoriti: **Zašto je to bitno?**. Završni dio govora mora povezati sve do tada izloženo i kristalizirati poziciju skupine kojoj govornik pripada.

Završavajući ilustriranje uloge prvoga govornika, volio bih navesti nekoliko savjeta koji mogu pomoći u sastavljanju govora i u samoj strukturi izlaganja.

- **Navedenih se pravila ne morate slijepo pridržavati.**

Svatko ima svoj vlastiti stil, govor je i odraz naše osobnosti, znanja, sposobnosti, šarma, emocionalne i socijalne inteligencije. To znači da će govornik „znanstvenog, objektivnog“ profila navoditi više podataka, a govornik „vatrenog, lirskoga“ tipa izazivat će dojam upečatljivim i intrigantnim verbalnim konstruktima. Nikako **nije dobra ideja** služiti se **tuđim govorom**, ono što niste sami promislili ne može biti adekvatan instrument ni za jednu dimenziju debate. Dapače, moguće je doživjeti apsolutni debatni debakl i totalno rasulo i pojedinog govornika i cijeloga tima.

- **Govor pišite u natuknicama.**

Ukoliko se napiše cjelovit govor, od riječi do riječi, koncentracija će biti smanjena, pogled fokusiran na papire, što može dovesti do zastajkivanja i neugodnih pauza. Vremenski intervali između pojedinih dijelova govora neprijatelji su debatanata. Ometaju prirodan tijek i uvjerljivost argumenata stvarajući dojam nepripremljenosti i nesigurnosti. Dakle, preporučljivo je pisati govor **u natuknicama** – lako ih je pratiti, a ispunjavaju svoju svrhu

Podsjećajući i usmjeravajući govornika na logičku crtu koja je implementirana u debatu.

- **Budite fleksibilni.**

Nitko ne poštuje govornika koji je napamet naučio svoj govor i koji ga recitira tijekom svog izlaganja. Takav tip govornika odaje dojam izvještačenosti i glumatanja što automatski smanjuje njegovu uvjerljivost. Jedan od izvrsnih načina kako pokazati svoju **fleksibilnost** (u slučaju negacije) pobijanje je argumenata afirmacije te jasni i koncizni odgovori na protivničke *pointove*. Jedna od taktika koja se može primijeniti jesu tzv. „**udice**“, provokativne rečenice na koje protivnička skupina diže (izazvana je) *point* koji se lako može srušiti. Potrebno je pronaći određeni **balans** između naučenoga i onoga što je govorniku, u tom trenutku, „palo na pamet“.

- **Koristite se pokretima tijela i modulacijom glasa.**

Osim snage argumenata, na sudčevu odluku utječu i neke, naoko, sitne stvari. Vrednote govorenoga jezika i neverbalna komunikacija bitne su odrednice stila koji je itekako važan i pridonosi ukupnom dojmu o govorniku.

- **Pažljivo izbjegavajte logičke pogreške.**

Već pri sastavljanju govora bitno je **izbjeci** ma i najmanji oblik **logičkih pogrešaka**. One oslabljuju, a ponekad mogu i srušiti cijeli argument. Neke su od tih pogrešaka *non sequitor*, *strawman*, *slippery slope* i sl.

- **Zapisujte pobijanja protivničkih argumenata.**

Iako prvi govornik nije, u većini slučajeva, zaslužan za pobijanje protivničkih argumenata, trebao bi **zapisivati** protivničke argumente. Svoje bilješke kasnije može **predati svojim kolegama** u timu, kako bi oni imali što veći broj mogućih pobijanja. Bilješke je najlakše zapisivati na A4 papiru, koji je podijeljen na osam stupaca, jedan stupac za jedan govor. Primjer možete vidjeti u nastavku:

AFF							NEG							
Def.	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Voters	Def.	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Voters
#1	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#1	#1	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#1
#2	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#2	#2	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#2
1. Point	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#1	1. Point	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#1
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#2	*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	*Arg
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#3	*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	#3
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	*Arg	*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	*Arg
2. Point	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		2. Point	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
3. Point	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		3. Point	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	
*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg		*Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	Arg	

- **Budite skromni.**

Česta pojava koja se može primijetiti na debatnim natjecanjima jest ovakav bahat i podcjenjivački oblik govora: „Upravo zbog toga što smo dokazali x, naš bi tim trebao odnijeti pobjedu“ ili „Zato što smo u potpunosti pobili argument protivničke skupine, uvjeren/a sam da će sudac donijeti pravu odluku.“ Takav način izražavanja treba izbjegavati u što većoj mjeri.

- **Koristite se pričama da objasnite svoj argument.**

Većini je ljudi svojstvena sklonost spram lijepih, metaforičnih, životnih priča. Tijekom debate tu činjenicu možete iskoristiti u svoju korist. Priča je medij koji može **zaintrigirati** sudca, a u isto vrijeme detaljno opisati vaš stav. Ako se sudac poistovjeti s likom iz priče i doživi **katarzu**, bit će uvjeren da je vaš argument u potpunosti valjan.

- **Ne vrijeđajte druge.**

Ako se nekultivirano i prosto odnosimo spram sugovornika, oblik komunikacije koju vodimo nije debata, već priprosto verbalno nadmetanje, svađa, ulična čarka. Ukoliko se argumenti baziraju na *ad hominem* aspektu, može se očekivati oduzimanje bodova od strane sudaca. Važno je **razvijati samopoštovanje** i ni pod koju cijenu ne dopustiti nedostojanstveno ponašanje.

Fotografija 2. Prvi govornik afirmacije

Temelj dobrog tima: drugi govornik afirmacije

Uloga je drugoga govornika da balansira između vlastitog i protivničkog tima. On mora **srušiti argumente protivničke strane** koji su do njegova govora bili izneseni te **mora iznijeti drugi ili treći argument svoje skupine**. Taj argument mora služiti kao **zaokruživanje argumentacije** njegova doma. Iznošenje argumenta drugoga govornika ne razlikuje se mnogo od iznošenja argumenata prvoga govornika, što znači da argument mora biti jezgrovit, precizan, točan, jasan, aktualiziran te, ako je moguće, ispričan kroz priču ili anegdotu (posebice ako je priča bazirana na stvarnome događaju). Sam govor drugoga člana afirmacijske skupine dijeli se na dva dijela:

I. PROTUARGUMENTACIJA PROTIVNIČKE STRANE

Ovo je dio koji razlikuje drugoga govornika afirmacije od prvoga govornika afirmacije. Prvi će govornik imati uvod i iznošenje svojih argumenata, dok će drugi govornik afirmacije, uz vlastite argumente, imati zadatak i pobijati argumente prvoga govornika negacije. **Protuargumentacija je ono što omogućuje pobjedu u debati**, pa zato, ako je protuargumentacija drugoga govornika bila dovoljno dobra da je potpuno srušila najjači argument prvoga govornika protivničke skupine, može rezultirati doprinosom pobjedi te se stoga upravo ova uloga smatra onom s najviše potencijala. Baš zbog toga razloga protuargumentiranje mora biti vrlo dobro složeno, poželjno je **pripremiti bilješke tijekom govora protivničke strane**. Jako je važno ne ići *ad hominem* ili **na osobu koja govori**, već na destruiranje njezinih argumenata, tj. valja izbjegavati prozivanje pojedinih govornika ili cijele skupine, a fokusirati se na ono što je rečeno. Ovaj dio govora trebao bi trajati **2,5 – 3 minute**.

II. IZNOŠENJE VLASTITIH ARGUMENATA

Ovaj dio **iziskuje pripremu i dobru kolaboraciju s prvim govornikom** skupine. Argument drugoga govornika **uvijek će biti drugi po jačini** kako bi se došlo do okupiranosti protivničke ekipe. Pri njegovu izlaganju potrebno je uvesti argument sn rečenicom: ***Ovaj dom smatra da [obavezno namesti ime argumenta]...*** Tako će svi slušatelji razumjeti kada završava prvi dio govora, a kada počinje drugi. Kao što je već prije rečeno, vrlo je važno da se argument temelji na činjenicama i podacima te može biti poduprijet nekakvom kratkom pričom ili anegdotom. U ovome priručniku već je mnogo rečeno o samom argumentu i njegovu sastavljanu tako da se ovaj dio neće zadržavati na tome. Ovaj dio govora trebao bi trajati **2 – 2,5 minute**.

DODATNI SAVJETI

Drugi govornik služi i kao **potpora timu**. *Što to konkretno znači?* Drugi je govornik svojevrsna „veza“ između prvoga, tzv. početnog, i trećega, tj. završnog govora. On promatra debatu u širem planu, kao iz ptičje perspektive, što može **pomoći njegovim kolegama jer ih opslužuje informacijama (na papirićima)** koje sadrže njegova

razmatranja i upute. **Ova strategija nije baš poželjna**, ali je vrlo učinkovita, pogotovo ako je drugi govornik najbolji govornik u grupi.

ZAKLJUČAK

Cilj je debate pobjeda, ali, prije svega, važno je učiti i, naravno, zabaviti se. Mnogo sreće i uspjeha u budućem debatiranju!

Fotografija 3. *Pathos Alfa*

(NE)BITNI: treći govornik afirmacije

Najbolje timove čine debatanti koji razumiju uloge i odgovornosti kao i složenosti vezane uz svaku govornikovu poziciju. Ovdje predstavljam ulogu **trećega govornika AFIRMACIJE** te sve važne karakteristike i taktike vezane uz tu ulogu. Kao što naslov kaže, neki mogu smatrati treće govornike *nebitnima*, no ovdje dokazujem suprotno. S razumijevanjem *prirode* debate, govornici mogu shvatiti kako se uloge međusobno nadopunjuju te da se tako sastavlja tim s najboljom pozicijom za pobjedu.

Za početak je važno razjasniti upravo takve mitove i pogrešne podatke o govornicima, poput: *Neki su govornici važniji od drugih.*, kao i *Treći govornik je nevažna uloga, sudac ne sluša trećeg govornika.* Svaki je govornik jednako važan te doprinosi timu. Uz sve to veže se i mit o tome kako *najbolji* govornici trebaju biti na najvažnijim pozicijama, ali kako smo prethodno čuli, **svaka je pozicija jednako važna**. Različiti govornici imaju specifične atribute te bi trebali, za maksimalan doprinos, biti postavljeni na pozicije upravo prema tim karakteristikama.

Glavni zadatci trećega govornika AFIRMACIJE:

- pobijati suparničke argumente
- pružiti brz i kratak sažetak argumenata afirmacije
- braniti definiciju (ukoliko je upitna)
- braniti argumente afirmacije (ako je potrebno)
- izlagati (mogućnost) zaseban argument

I. PRIMARNA ULOGA

Primarna uloga trećih govornika ukratko je: **napadati argumente protivničkog tima**. Iako **treći govornik AFIRMACIJE** ima mogućnost iznošenja slabijeg argumenta, korisnije je posvetiti zadano vrijeme napadu **NEGACIJE**. Moguće je da su **drugi govornici** već opovrgli neke od bitnih argumenata. U tom slučaju **treći govornik** može dodati vrijednost raspravi daljnjim razvijanjem navedenih pobijanja. To otvara mogućnosti da **treći govornik** opovrgne argumente iz drukčije perspektive (npr. utjecaj na pojedinca / utjecaj na društvo) ili možda neke druge dimenzije (npr. kratkoročni utjecaji / dugoročni utjecaji).

II. PRIMJERI

Primjeri su jedna od ključnih stvari na koje bi se **treći govornici** trebali usredotočiti dodajući u vlastita pobijanja što je moguće više primjera. To ipak ne znači da **trećem govorniku** trebaju apsolutno svi primjeri. Ustvari, za ostvarivanje maksimalnog utjecaja **najrelevantniji primjeri** trebali bi se pružiti **prvom i drugom govorniku**. Međutim, **treći govornici** moraju biti u stanju prezentirati *dodatne* primjere kojima bi potkrijepili njihove argumente i pobijanja. Korištenje primjerima koje su već naveli

raniji govornici moglo bi se učiniti kao puko ponavljanje koje se može prosuditi kao nedostatak ideja ili nemušta manipulacija protivničkom ekipom ili sudcima. Takav način raspravi ne donosi željene benefite.

III. NAVOĐENJE

Posljednja važna stavka **trećega** govornika uzima u obzir navođenje argumenata. **Treći govornici trebali bi** izbjegavati navođenje argumenata **kronološkim slijedom**. Umjesto toga, bilo bi bolje i efektivnije posložiti ih u dvije ili tri različite kategorije koje odgovaraju **važnosti teme** (npr. politički, ekonomski i socijalni; utjecaj na djecu, manjine, pojedince itd.) te ih rasporediti prema **ljestvici determinirane važnosti**.

ZAKLJUČAK

Kratko za kraj, neki od najvažnijih poteza **trećih govornika** podrazumijevaju **pripremu, pozorno slušanje** (uz vođenje bilježaka), **pobijanje** protivničkih argumenata, **obranu** svojih argumenata, **predstavljanje** istih argumenata **u novom svjetlu** i implementiranje **drukčije perspektive** u debatu. **Treći se govornici** iz tih razloga nekada nazivaju *tužibabe*, s najboljom mogućom konotacijom. Sposobnosti **opažanja, koncentriranog slušanja** te **snalaženja** u nepredvidljivoj situaciji kao i sama **priprema** grade odlične **treće govornike** koji su sposobni „prebaciti“ debatu na stranu svoje ekipe. Naravno, prirodni talenti i karakteristike intenzivirani s mnogo vježbe i priprema, mogu se pokazati korisnima u bilo kojem trenutku: od **pronalaženja** raznih argumenata i perspektiva u izvorima te njihovog **pobijanja/obrane**, do smišljanja priča i **primjera** koji pridonose kvaliteti i benefitima ekipe. **Treći su govornici** posebni i specifični, zasigurno **nisu nebitni**, upravo oni posjeduju veliku moć te ravnaju cijelom debatom finalizirajući ju debatnim autoritetom i kompetencijama. Stoga mi, treći govornici, možemo iskoristiti eventualna **niska** očekivanja drugih da bismo iznenadili sve prisutne osnaživanjem primjera i argumenata na strani **AFIRMACIJE**.

Nadam se da će ova objašnjenja pomoći te doprinijeti Vašem debatiranju. Sretno!

In omnia paratus: prvi govornik negacije

Dužnosti su prvoga govornika opozicije mnogostruke. Jedna je od glavnih obveza **pobijanje protivničkih argumenata i postavljanje vlastitih**. Kako je dom oporbe zamišljen kao negacijski, potrebno je u govoru **valjano rasporediti vrijeme i argumente**. Također je bitno naglasiti sudcu redosljed kojeg ćete se držati, kako bi vas mogao što pomnije pratiti. Dobar govornik trebao bi biti staložen i komunikativan, ali opet teatralan te sugestivan. Kako je ova prva uloga od strane negacije, zbog efekta serijske pozicije, trebalo bi se potruditi ostati upečatljiv i pamtljiv sudcu. Zapamtite – vi ste **prvo lice vašeg tima**, bitno je biti samouvjeren/a i ostaviti što bolji dojam. Superiorni debatanti znaju svoje teme i spremni su, pa čak i **previše pripremljeni**. Istražili su i asimilirali važne i potencijalno uvjerljive materijale, ne usredotočujući se samo na statistiku, već – što je još važnije – **na koncepte, argumente i svrhovite metafore, analogije i figure govora**, koje sve daju snagu i raznolikost cijelom nastupu. Tijekom rasprave često se dogodi da obje strane imaju tendenciju odstupiti od izvorne ideje i, na kraju, razgovor odluta u smjeru koji je irelevantan pa i štetan za samu debatu. **Pazite** da se to ne dogodi. Možda je suviše napominjati, ali uvijek **pripremite nacrt rasprave ili govor** i uvježbajte argument prije nego što se upustite u debatu. Zajedno sa svojim kolegama iz tima pokušajte utvrditi argument te ga sami probajte napasti, tako ne pripremate samo argument već i sebe na potencijalne upite i napade protivničke ekipe. Upoznajte se s **debatnom terminologijom i tipovima logičkih grešaka** da biste ih što bolje mogli uočiti i demantirati.

Prijeđimo na govor i nastup:

I. DIO

Iako imate vrlo malo vremena za govor, nemojte zaboraviti na **manire**. Kratko i uljudno pozdravite sudca i protivnike te krenite s nastupom. Prije samog pobijanja ili argumentacije valja se **složiti** ili **ispraviti** protivničku ekipu u svezi s njihovom **definicijom teze**. Ovdje govornik ima mogućnost dobivanja prednosti za daljnje **razvijanje** vlastitih argumenata. Nakon definicije **obrazložite formu** svoga govora te svakako prije prelaska na argumente dajte **verbalni znak** sudcu. To olakšava posao ne samo sudcu nego i vašim kolegama koji sjede za stolom. Mogu vas pažljivo pratiti te proširivati vlastite argumente ili pobijanja. Sljedeća je stavka **pobijanje**, odnosno **protuargumentacija**, pri čemu do izražaja dolaze vaša **dosjetljivost, pripremljenost i elokvencija**. Budite **jasni, koncizni i precizni**. Imate osam minuta u kojima trebate iscrpno razoružati protivničke argumente. Dobro se **pripremite** i pažljivo **slušajte** prvoga govornika afirmacije; ako želite da vas drugi čuju, prvo ćete vi njih morati slušati. To je trenutak centralne inspiracije za vaše protuargumente, stoga **zapisujte, bilježite i komunicirajte** s kolegama. Popriličan dio vašega govora čini **pobijanje**, od 8 minuta predlažem da izdvojite 5 minuta za pobijanje. Nakon pobijanja slijede vaši

argumenti. Krucijalno je prije debate **dogovoriti** se s kolegama/icama tko će iznositi (koliko i koje) **argumente**. U mom slučaju bila su to dva argumenta, jedan **jaki** i jedan **slabiji**. Također važno je postići koheziju u slijedu argumenata. Preporučujem da slijede ovako:

1. Jaki argument
2. Slabiji argument
3. Jaki argument

Razlog je tomu razvijanje konstantnog tijeka **solidnih informacija** i **podataka**, a i uostalom, prvi govornik nema baš vremena iznijeti dva jaka argumenta. Što se tiče **strukture argumenta**, dakako trebate navesti **ime** te ga zatim **objasniti** i na koncu **zaključiti** ga uz dodatak **izvora** (link s tezom). *No, od čega se sastoji dobar argument?* Postoji nekoliko metoda pregleda dijelova argumentacije, ali ja preferiram **metodu zahtjeva** (tvrdnje), **naloga** (opravdanja) i **modela učinka**. Model **zahtjeva**, **naloga** i **učinka** odgovara na temeljna pitanja argumenta: *koji/što je argument, zašto je to istina i zašto bih ja (sudac) trebao o tome voditi računa.*

Zahtjev: Ovo je tekst argumenta. Općenito ih možete odabrati gledajući frazu prije *jer*. Samo govori što ćete dokazati. Na primjer, *Zabrane oružja smanjuju stope ubojstava*. To još treba dokazati.

Nalog: Zbog toga je argument istinit. Ovo će biti klauzula *zato*. To može biti **dokaz** (poput studije ili statistike) ili **analitički** (vlastite riječi). Ovo je vjerojatno **najvažniji** dio debate i dio koji ćete najčešće **osporavati**. Ovdje se možete koristiti **analogijama** i **primjerima**, ali budite oprezni jer *p biti sličan q* ne znači da je *p jednako q*. Odnosno vodite računa o **korelaciji** i **uzročnosti**.

Učinak: Zbog čega je argument **važan**, posebno za publiku. Kakav je utjecaj na ono što ste upravo rekli – kako to utječe na njihov život? Ili se ujednačuje s njihovim uvjerenjima?

Na kraju svojega govora, izvedite **zaključak** koji može biti **pregled** vaših argumenata ili protuargumenata ili pak **završna alegorija** ili **priča** koja pobliže ilustrira vaš stav.

II. DIO

Ovo je dio kada se nakon vašeg govora **vratite za stol**. Nemojte ni slučajno misliti da ste gotovi s poslom. Vaš je zadatak sada **slušati**, **zapisivati** i **tiho razgovarati** s kolegama/icama o **odgovorima** na protivničke argumente i **poboljšanju** svojih. Kako ste vi gotovi s aktivnim izlaganjem, osim ako niste četvrti govornik, također biste trebali **dizati pointove** za argumente koji **nisu logični** ili jednostavno da malo **ometete koncentraciju** protivnika. Bitno je naglasiti da se u debati osporavaju **ideje**, a ne ljudi koji ih argumentiraju.

ZAKLJUČAK

Nakon svake debate neophodna je **introspektivna analiza**. Što ste dobro uradili, što niste? Kako poboljšati svoj nastup? Zapamtite da učimo na svakom koraku. Želim Vam mnogo sreće u debati.

Fotografija 4. *Pathos Omega*

Četvrti govor drugoga govornika: drugi govornik negacije

Drugi govornik mora biti jako **svestran**, on mora **pobiti** argumente protivničke strane i **iznijeti** završni argument svoje grupe. Stoga je vrlo važno da može **brzo razmišljati** i **zaključivati**, **prodrijeti u srž** argumenata koje pobija u vrlo kratkom vremenu te voditi računa o vremenu koje mu je ostalo za vlastiti završni argument. Važno je napomenuti da argument koji iznosi drugi govornik **nije najjači** te da bi ga se trebalo ispričati kroz neku **priču** (ako je moguće) i njime **zaokružiti** govor prvoga govornika, ali i vlastiti govor. Također, vrlo je važno znati **nadovezati** se na prvoga govornika i jedne i druge skupine. Volio bih naglasiti da u negaciji prvi i drugi govornik imaju sličnije zadatke negoli u afirmaciji. Dok prvi govornik afirmacije samo iznosi argumente, prvi i drugi govornik negacije **napadaju** ono što je rečeno prije njih pa je angažman nešto zahtjevniji. Naravno, valja optimalno **organizirati vrijeme** kako bi mogli braniti i vlastite argumente. Stoga, govor drugoga govornika podijelio bih upravo na dva dijela:

- I. Protuargumentacija
- II. Završni argument

I. Protuargumentacija

Protuargumentacija je zapravo najvažniji dio za negacijsku skupinu jer je ona put koji omogućuje **pobjedu** u debati. Zbog toga je vrlo važno slušati što su prethodni govornici rekli, jer vi imate zadnju riječ što se tiče pobijanja argumenata. Napomenuo bih također da za **negaciju nije ni nužno** imati nekakav završni argument upravo zbog tog razloga. Mnogo je toga rečeno i mnogo toga vi još morate reći, stoga ako nemate treći argument bit će vam lakše fokusirati se na **pobijanje** argumenata protivničke skupine i **utvrđivanje** argumenata iz vlastite skupine. Bitno je da ne pogriješite u nekim **tehničkim** stvarima. Dobro se upoznajete s pravilima debate i pripazite da vam se ne potkrađu te nepotrebne pogreške. Ovaj dio govora mogao bi trajati i do osam minuta (**ako za to ima potrebe**). U protivnom, dostatno će biti i vrijeme 5 – 6 minuta.

II. Završni argument

Ako kao drugi govornik imate treći argument, onda je važno da njega iznesete zadnjeg, jer on će biti **zadnji po jačini**. Pripazite da vam ostane dovoljno vremena da ga iznesete jer ipak ste vremenski ograničeni. Za taj vam dio ipak nije potrebno toliko vremena kao za pobijanje, stoga smatram da možete reći sve što trebate u dvije minute.

Nadalje, važno je reći da ste vi kao drugi govornik **most** između prvoga i zadnjega govornika u skupini, stoga je vrlo važno da ste fokusirani na pobijanje argumenata suprotne skupine jer je to ono što će vam donijeti **najviše bodova** kod sudaca. Bitno je isto tako pomagati svojim kolegama s raznim bilješkama jer vi ste onaj koji bi trebao najviše pratiti što je rečeno. Kad govorite, ostanite staloženi i ne dajte se dekoncentrirati glede vaše **osnovne zadaće**, a to je pobijanje argumenata suprotne skupine.

ZAKLJUČAK

Biti drugi govornik nije lako, ali dio ste tima, a vaš je tim onoliko **jak** koliko i njegova **najslabija** karika. Savjetovao bih vam da si podijelite uloge na temelju vaših sposobnosti, afiniteta, koncentracije i samopouzdanja.

Želim vam sve najbolje u debatiranju!

„Sasma irelevantno“: treći govornik negacije

Poštovani mladi debatanti,

srdačno vas pozdravljam. Nadam se da ste spremni za obrazloženje neizmjerljivo važne uloge trećega govornika opozicije – **najkritičnijega** i **najupornijega** odvjetnika među debatantima. *Je li to dobro ili nije*, otkrit ćete u sljedećim rečenicama.

Prije svega, valja imati na umu da, kao i većina ostalih uloga govornika, i treći govornik opozicije ima rok od osam minuta u kojemu treba **impresionirati** sutkinju/sudca i protivnički tim. Pri tome, **ne smije** iznositi nove argumente. S obzirom na navedenu činjenicu, taj bi se rok mogao učiniti predugačkim, no nemojte za to mariti. Jednom kada počnete govoriti, nema kraja vašemu govoru! Mogli biste neprestano govoriti i do 15 minuta, ako ne i više.

Treći govornik opozicije u prvoj minuti treba **objasniti** svoju ulogu u debati i slučaj, odnosno **situaciju** u kojoj se nalazi debata u tijeku. Ostatak bi vremena trebao utrošiti na **pobijanje**, tj. **analizu** dominantnih sukoba argumenata suprotstavljenih ekipa tijekom debate. Ne zaboravite da se uvijek trebate voditi **glavnim motivom** – uvjeriti sutkinju/sudca da je protivnička ekipa u krivu, a vaša skupina u pravu.

Postavlja se pitanje o **kvalitetama** i **vještinama** koje bi ovaj govornik trebao imati, stoga donosim neke od njih. Dakako, nitko nije rođen sa svim savršenim osobinama, no one se debatom mogu dobro uvježbati.

I. Kreativnost

Pri iznošenju postojećih argumenata ovaj se govornik treba usmjeriti na **kreativno obrazlaganje**, no umjereno jer ne smije početi govoriti nove argumente. Također ima ulogu **analiziranja** te zanimljivog i dinamičnog, kreativno oblikovanog **prezentiranja** postojećih sukoba argumenata koji su se pojavili tijekom debate.

II. Pronicavost

Vrlo je prodrijeti u **srž** temeljne misli protivničke ekipe. *Što to znači?* Svaka ekipa ima okosnicu, temeljnu ideju, koje se pridržava tijekom cijele debate. Uloga je ovoga govornika **proniknuti mišlju** i shvatiti što je ta ideja kojom se članovi afirmacije vode. Nakon ovoga dijela, vraćamo se na **kreativnost** koja će doći do izražaja u **oblikovanju** i **apstrahiranju** protuargumenta koji će kvalitetno opovrgnuti tu ideju.

III. Koncentracija

Svaka debata u *World Schools* formatu traje gotovo 60 minuta, a treći je govornik opozicije među zadnjima. Uopće nije lagano **aktivno**, **pažljivo** i **koncentrirano** slušati

gotovo 60 minuta raspravljanja, a pri tome **tražiti pogreške** u formuliranju i valjanosti argumenata protivničke ekipa. Stoga s pravom smatram da je **koncentracija** svakoga debatanta, a posebno trećega govornika izuzetno važna kategorija.

IV. Samouvjerenost

Dok traje debata, nemojte zaboraviti da sve što kažete, kažete takvim načinom da je to **argumentirano** i **samouvjerenost**. U debati se ništa ne podrazumijeva, no samouvjerenošću ćete uspjeti skratiti vrijeme za objašnjavanje najbanalnijih činjenica i pojmova.

V. Karizma

Karizma je pojam koji predstavlja *osobine koje čovjeka čine sposobnim da pridobije i druge za svoje ideje i da ih predvodi [imati karizmu]* (izvor: <http://hjp.znanje.hr/>). Sutkinjama i sudcima često debata postane zamorna ukoliko su govori **monotoni**, **jednolični** i **jednostavni**. Da biste privukli pozornost na svoj govor, učinite nešto **zanimljivo** i pritom budite **samouvjereni**. Na jednome smo turniru imali poprilično zamornu debatu koja se odvijala krajem dana. Sudca je vidljivo obuzela pospanost i tupi pogled u daljinu. Međutim, jedna je osoba iz protivničke ekipe uporabila **vulgarizam**. Taj postupak uopće ne opravdavam, nego ga samo navodim kao primjer kako sam nakon toga uspio iskoristiti priliku za intrigiranje sudca. Izašao sam iz klupe te **nonšalantno** i elitističkim rječnikom rekao da tako mlada osoba svojim degutantnim i nadasve neprimjerenim načinom izražavanja kvvari ugled svoje ekipe i sebe same. Na to su se svi nasmijali te sam uspio ostvariti **pažljivije slušanje sudca**.

ZAKLJUČAK

Na koncu ovoga objašnjavanja mogu konstatirati da će vas, možda, zbuniti mnoštvo savjeta, no uvjeren sam da ćete ih moći lako savladati.

Svaku životnu pojavu koju istinski volite, trebate raditi s osmijehom, marljivošću i istinskim zadovoljstvom! Sretno s debatom!

Kako argumentirati?

U nastavku ćete se upoznati s raspisanim argumentima vezanim uz razna djela svjetske književnosti. Naime, temeljita analiza književnih djela može biti jedan od načina vježbanja vašeg debatnog umijeća. Tom se metodom naš tim koristio ne samo na tjednim sastancima, nego također i pri obradi lektire na satu. Nadamo se da ćete nakon proučavanja ovih argumenata bolje razumjeti koje su snage i slabosti afirmacije/negacije te kako pri raspisivanju pronaći najbolji argument. U nekim se argumentima nalaze zadatci za vježbu koji će vam pomoći u nastojanju da poboljšate sadržaj i formu svojih raspisanih argumenata.

Fotografija 5. Debatni klub *Pathos*

ODS da je Antigona heroina koja se bori za bolji i pravedniji svijet.

DEF: heroina – osoba koja se bori za svoje ideale
bolji i pravedniji svijet – svijet koji počiva na moralnim načelima.

AFIRMACIJA – ARGUMENTI:

1. ODS da je Antigona heroina jer se suprotstavila vlasti koja se temelji na nasilju i zabranama.

2. ODS da je Antigona heroina jer stavlja opće dobro ispred osobnog interesa.

3. ODS da je Antigona heroina jer je bila spremna žrtvovati svoj život za ideale.

NEGACIJA – ARGUMENTI:

1. ODS da Antigona nije heroina jer je iznevjerila društvo i potaknula destabilizaciju političkog stanja u Tebi.

2. ODS da Antigona nije heroina jer je osobni interes stavila ispred društvene stabilnosti.

3. ODS da Antigona nije heroina, već ambiciozna žena željna društvene/političke afirmacije.

AFIRMACIJA:

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je Antigona heroina jer se suprotstavila vlasti koja se temelji na nasilju i zabranama.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- I. Suprotstavlja se Kreontovoj tiraniji.
 - Tiranija zatire moralne vrijednosti i slobodu pojedinca.
 - Borba protiv tiranije je izraz borbe za moralne vrijednosti i slobodu pojedinca.
 - Moralne vrijednosti i sloboda pojedinca predstavljaju temelj boljega društva u kojemu bi ljudi (kao i cjelokupno društvo) mogli bolje funkcionirati i lakše ostvariti napredak što je cilj svake civilizacije.

- II. Afirmira ideal ljubavi u odnosu na mržnju.
 - Kreontova zabrana o Polinikovu pokapanju izraz je kršenja ljudskog dostojanstva.
 - Oduzimanjem dostojanstva pokapanja Polinika izražava se Kreontova mržnja.
 - Pokapajući brata Antigona čuva Polinikovo dostojanstvo.
 - Dostojanstvenim pokapanjem svoga brata Antigona izražava ljubav.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Antigona heroína jer se suprotstavlja Kreontovoj tiraniji te afirmira ideal ljubavi koji izražava pokapanjem svoga brata Polinika.

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je Antigona heroína jer stavlja opće dobro ispred osobnog interesa.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- I. Antigonin je imperativ opće dobro među ljudima.
 - Antigonin imperativ – svjetonazor, sustav vrijednosti na osnovi kojega djeluje.
 - Njezin sustav vrijednosti temelji se na božanskim zakonima.
 - Božanski zakoni – promiču jednakost svih ljudi (pred bogovima).
 - Jednakost svih ljudi – doprinos boljem i pravednijem svijetu.
- II. Antigonine akcije ne doprinose njezinu osobnom interesu
 - Osobni interes – postupci koji donose koristi samo za jednu osobu.
 - Antigona je spremna riskirati svoj život – ne doprinosi svojem osobnom interesu.
 - Doprinoseći afirmaciji ideala i poboljšavanju kvalitete života u Tebi, umanjuje svoj vlastiti utjecaj.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Antigona heroína jer je svojom požrtvovnošću zadužila tebanski narod, radeći nauštrb osobnog interesa.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je Antigona heroina jer je bila spremna žrtvovati svoj život za ideale.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- I. Žrtva – život, ideal – božanski zakoni
 - Život kao najveća žrtva
 - Spremnost na žrtvu odlika ljudi koji se rukovode uzvišenim ciljevima, idealima (heroina)
 - Ideal – izraz čovjekova poriva za poboljšanjem svijeta
 - Božanski zakoni pravedniji
 - Pravda za Antigonu jednakost je među ljudima

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Antigona heroina jer je svoj život podredila božanskim zakonima koji su za nju najveći ideal, ideal koji vodi boljem, pravednijem svijetu.

NEGACIJA:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da Antigona nije heroina, jer je iznevjerila društvo i potaknula destabilizaciju političkog stanja u Tebi.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- I. Negacija se ne slaže s definicijom koju je postavila afirmacija:
 - Heroina je osoba koja je ostvarila divljenje naroda zbog svojih izvanrednih dostignuća ili plemenitih kvaliteta.
- II. Antigona nije heroina
 - Antigona je ambiciozna žena koja želi vlast (cilj, a ne ideal).
 - U ostvarivanju svojih ciljeva Antigona nije postigla ništa vrijedno divljenja.
 - Suprotstavljajući se vlasti ruši ugled svoje obitelji.
 - Ugled njezine obitelji temelji se na poštovanju ljudskih zakona.
 - Afirmira božanske zakone, ali ne uspijeva sebe izdići na razinu ideala, heroine, božanstva.
 - Udaljavajući se od demokracije (volja bogova ili volja naroda), pojavljuje se kao reakcionarni element društva i vraća se korak unazad u civilizacijskom pogledu.
- III. Pruža podršku političkom izdajniku – izopćeniku.

- Kreont zabranjuje Polinikov pokop.
- Oglušuje se o Kreontovu naredbu (sankcije).
- Kompromitira Kreontov autoritet (žena; Kreontova nećakinja).
- Poruka – poziv na pobunu.
- Antigona je izdajnica koja, negirajući vlast, unosi nemir u društvo i potiče na anarhiju.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da Antigona nije heroina zato što ona nema ideala, već ostvarivanjem svojih ciljeva afirmira zastarjele zakone te na taj način ne samo da narušava ugled svoje obitelji, već pridonosi društvenoj degradaciji (umjesto demokracije – teokracija).

- **IME ARGUMENTA:** ODS da Antigona nije heroina jer je osobni interes stavila ispred društvene stabilnosti.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- I. Antigonin je imperativ osobni interes.
 - Antigonin imperativ – svjetonazor, sustav vrijednosti na osnovi kojega djeluje.
 - Njezin sustav vrijednosti temelji se na osobnom interesu.
 - Osobni interes – ciljevi koji donose benefite samo jednoj osobi (Antigona).
 - Božanski zakoni kao sredstvo političke afirmacije.
 - Želi tebansko prijestolje (oduzeti Kreontu vlast).

- II. Društvena je stabilnost preduvjet društvene dobrobiti.
 - Stabilnost kao svojstvo društva da se samostalno održava ili uspostavlja stanje ravnoteže koje omogućava funkcionalnost društva u svim njegovim segmentima.
 - Antigona narušava društvenu stabilnost buntovništvom protiv temeljnih vrijednosti društva/tebanske vlasti.
 - Temeljne vrijednosti tebanskog društva/vlasti – ljudski zakoni.
 - Ljudske zakone stvorio je čovjek da bi se suprotstavio božanskim zakonima i po svojoj mjeri organizirao svijet u kojem živi.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da Antigoni nije važna društvena stabilnost Tebe, već ostvarivanje političke afirmacije postizanjem vlastitih ciljeva.

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da Antigona nije heroina, već ambiciozna žena željna društvene/političke afirmacije.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- I. Nema ideale, ima ciljeve.
 - Ideali – uzvišeni, apstraktni; ciljevi – pragmatični, konkretni
 - Ambicija – težnja za osobnim isticanjem, uspjehom, društvenim ugledom; častohleplje.
 - Antigonina ambicija – svrgnuti Kreonta
 - Želi svrgnuti Kreonta kako bi se, namećući božanske zakone, politički afirmirala.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da Antigona nije heroina jer društvene zakone mijenja isključivo motivirana svojom političkom ambicijom.

ODS da je Raskolnjikov egomanijak i kriminalac

AFIRMACIJA:

DEF: Egomanijak – osoba koja sebe stavlja u centar zbivanja i smatra se pozvanom da uređuje odnose u društvu.

- Kriminalac – osoba koja svjesno krši zakon.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je teorija o iznimnom pojedincu manifestacija Raskolnjikovljeve egomanije.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Raskolnjikovljeva teorija o iznimnom pojedincu pruža pogled na društvo u kojemu postoje obični i neobični ljudi.
- Obični – većina, čija egzistencija nema višu svrhu (svodi se na samoobnavljanje društva).
- Neobični – rijetki pojedinci predodređeni za velike društvene promjene.
- Raskolnjikov sebe smatra iznimnim pojedincem (poput Napoleona).
- Velike društvene promjene pretpostavljaju kršenje postojećih društvenih norma.
- Zbog toga što se smatra iznimnim, Raskolnjikov se vidi iznad zakona.
- Smatrajući svoju ulogu iznimnog pojedinca nadređenom zakonu, Raskolnjikov izražava svoju sebičnost i čini kriminalno djelo.

POTKRJEP ARGUMENTA:

- Izvori, literatura...

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Raskolnjikovljeva teorija o iznimnom pojedincu izraz njegove egomanije, koja se reflektira i na njegovo funkcioniranje u društvu i svojevrsno opravdanje kriminalnog djela.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je ubojstvo bilo koje osobe društveno neprihvatljivo.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Ubojstvo je djelo koje za izravnu posljedicu ima smrt drugog čovjeka.
- Nitko nema pravo oduzeti život drugomu.
- Za ubojstvo nema izlike (egomanija).

- Ubojstvo nemoralne osobe (lihvarica) ne može biti opravdanje za kriminalno djelo.
- Svako kriminalno djelo mora biti sankcionirano zakonom.
- Zakon mora biti iznad pojedinca kako ne bi došlo do anarhije – bezvlašća u društvu u kojemu se ne može ostvariti napredak ni u kojemu aspektu ljudskoga djelovanja.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Izvori, literatura...

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Расколников kriminalac zato što je oduzeo život dvjema osobama (Agafija Mihajlovna i Lizaveta).

NEGACIJA:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je Raskolnikov bio vizionar i humanist.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Vizionar je idealist koji ima ekstravagantne i neobične ideje, daleko je ispred svoga vremena.
- Raskolnikov je imao cilj ostvarenja socijalne pravde.
- Socijalna pravda podrazumijeva jednakost među ljudima.
- Postoje društveni slojevi koji pridonose soc. razlikama među ljudima.
- Lihvarica je paradigma odnosa analognog dužničkom ropstvu, (epicentar problema njegova socijalnog miljea – društveni talog).
- Raskolnikov se odlučuje na osobni angažman s ciljem humanizacije društva.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Izvori, literatura...

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da se Raskolnikov borio protiv društvene nejednakosti, što pokazuje da on nije bio egoist.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je Raskolnikovljev čin ubojstva opravdan.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Cilj opravdava sredstvo (božansko nasilje).
 - Jedna žrtva sprječava tragedije mase ljudi.

- Pobjednici pišu povijest, određuju što je dobro.
- Lihvarica manipulira životima ljudi zato što ih financijski ucjenjuje.
- Starica je prototip „društvene štetočine“.
- Aljona je ubijena za cilj većeg dobra – Raskolnikovljev postupak predstavlja sprječavanje unesrećivanja velikoga broja ljudi.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Izvori, literatura...

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Raskolnikovljev čin ubojstva opravdan, zato što pridonosi općem dobru.

ODS da je integritet obitelji kao institucije važniji od ljubavi među bračnim partnerima (19. st.)

Afirmacija:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je obitelj važnija od pojedinca.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Društvo počiva na tradiciji obitelji, ona je osnova društva.
 - Razvoj društva ovisi o obitelji koja u pojedinca usađuje moralne i kulturne vrijednosti te tradiciju obitelji.
 - Kontinuitet tradicije obitelji pridonosi stabilnosti društva.
 - Utjecaj pojedinca na obitelj manji je nego utjecaj obitelji na pojedinca.
 - Pojedinac je dio obitelji.
 - Pojedinac ima manju ulogu u društvu nego obitelj, stoga u društvu obitelj treba imati prioritet nad pojedincem.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Zbog uloge i važnosti obitelji u oblikovanju društva, ODS da je integritet obitelji kao institucije važniji od ljubavi među bračnim partnerima.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da ekonomski aspekt daje sigurnost obitelji.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Novac je jamstvo egzistiranja (života) obitelji.
- Materijalna sredstva omogućuju zadovoljavanje osnovnih, ali i specifičnih ljudskih potreba.
- Manjak financijskih sredstava pridonosi disfunkcionalnosti obitelji.
- Disfunkcionalna obitelj pridonosi destabilizaciji društva.
- Destabilizirano društvo može dovesti u pitanje civilizacijski napredak koji je nužan za društvo.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Zbog uloge novca u razvoju i dobrobiti obitelji, ODS da je integritet obitelji kao institucije važniji od ljubavi među bračnim partnerima.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da društvena reputacija pridonosi prosperitetu obitelji u socijalnom kontekstu.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

POTKRJEPA ARGUMENTA:

LINK S TEZOM:

Negacija:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je potreba pojedinaca (bračnih partnera) za ljubavlju važnija od pravila koje nameće društvo.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Pravila koja nameće društvo ignoriraju osjećaje pojedinca čime započinje proces nastajanja nesklada u društvu.
- Pojedinac ima pravo na ljubav.
- Ljubav je temelj obitelji.
- Bez ljubavi obitelj postaje nesvrhovita.
- Nesvrhovita obitelj stvara nesretne i emocionalno potrebite pojedince.
- Nesretni i emocionalno hipersenzibilni pojedinci mogu biti uzrok nesklada u društvu koji će onemogućiti civilizacijski napredak.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Zbog nedostatka emocionalne zrelosti pojedinca uzrokovane društvenim pravilima, ODS da je ljubav među bračnim partnerima važnija od integriteta obitelji kao institucije.

- **IME ARGUMENTA:** ODS smatra da je ljubav jedan od glavnih načina ostvarivanja sreće.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Kontroliranje osjećaja pojedinca dovodi do pojedinčeve neispunjenosti.
- Sloboda manifestiranja pojedinčevih osjećaja imperativ je emocionalne ravnoteže.
- Jedino emocionalno uravnotežen čovjek može biti i sretan.
- Svaki čovjek ima predpolitičko i neuvjetovano pravo na sreću.
- Sretan čovjek može pronaći smisao života.

- Društvo sretnih i ispunjenih ljudi može se razviti u društvo blagostanja, prosperiteta i humanosti u kojemu bi svaki pojedinac mogao u cijelosti ispuniti sebe samoga.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Zbog toga što kontrola osjećaja dovodi do pojedinčeve nesreće, a sreća je preduvjet boljega svijeta, ODS da je ljubav među bračnim partnerima važnija od integriteta obitelji kao institucije.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da koncept obitelji podrazumijeva međusobne odnose ljubavi, sklada i privrženosti među onima koji ju čine (bračni partneri).

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

POTKRJEPA ARGUMENTA:

LINK S TEZOM:

ODS da je djelo *Patnje mladoga Werthera* loše utjecalo na čitatelje.

Afirmacija:

- **IME ARGUMENTA:** Werther efekt dokaz je lošega utjecaja na čitatelje.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Werther efekt: Nagli porast emulacijskih samoubojstava nakon široko objavljenog samoubojstva Werthera.
- Pretjerano poetiziranje Wetherova lika, ponašanja i ideja dovelo je do loših posljedica za čitatelje koji su bili opčinjeni dobro napisanim djelom.
- Romansiranjem samoubojstva kao što je prikazano u djelu, iskrivljuje se realnost samoubojstva i njegov utjecaj prema žrtvinim bližnjima što dovodi do povećane pojavnosti suicidalnih misli (pod okriljem misli da su one uobičajene i normalne) koje posredno dovode do većega broja samoubojstava.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

- **IME ARGUMENTA:** Glorificiranjem Wertherove ljubavne patnje dolazi do iskrivljavanja poimanja ljubavne boli.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Zbog tendencioznosti djela, čitatelj se može poistovjetiti s Wertherovim likom.
- Posljedica čitateljeva poistovjećivanja s Wertherovim likom jest usklađivanje njegova emocionalnoga stanja s Wertherovim.
- Težnja za emocionalnim stanjem pod utjecajem Wertherova lika ne pogoduje međuljudskim odnosima i ljubavnim vezama, čak štoviše ih narušava, unazađuje te onemogućuje njihovo prirodno funkcioniranje i egzistiranje u društvu.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Zbog načina na koje djelo utječe na čitatelja, mijenjajući njegovo emocionalno stanje i zbog usmjeravanja na samoubojstvo, ODS da djelo *Patnje mladog Werthera* loše utječe na čitatelja.

Negacija:

- **IME ARGUMENTA:** Djelo *Patnje mladog Werthera* samo je u manjoj mjeri utjecalo na razmišljanje čitatelja, glavni uzrok je hipersenzitivnost i potiskivani osjećaji.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Društvena pravila ponašanja toga vremena zahtijevaju potiskivanje osjećaja.
- Takvo potiskivanje osjećaja može uzrokovati emocionalne probleme i unutrašnje konflikte.
- Emocionalni disbalans izlazi na vidjelo kada čitatelj ima priliku poistovjetiti se s takvim likom.
- Djelo je tek povod, a ne uzrok ovakvih problema.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

- **IME ARGUMENTA:** Djelo *Patnje mladoga Werthera* promovira iznošenje osjećaja u društvu.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Werther se ubija zbog činjenice da ne može iznijeti svoje osjećaje.
- Čitatelje se potiče da izražavaju osjećaje kako ne bi završili kao protagonist.
- Izražavanjem osjećaja među likovima, Goethe osvještava čitatelja u svezi s nužnošću katarze (nema akumulacije negativnih osjećaja) koja „pročišćuje“ pojedince te im omogućuje normalno egzistiranje u društvu.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Zbog toga što društvo utječe na pojedinca ograničavajući mu osjećaje, ODS da je upravo ono, a ne književno djelo odgovorno za wertherizam.

ODS da je Hamlet kukavica.

DEF. Kukavica – osoba s nedostatkom hrabrosti, obuzeta strahom i nesposobna da zbog straha čestito djeluje.

Afirmacija:

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je Hamlet kukavica, jer nije u stanju djelovati.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Hamlet nije ništa učinio kako bi osvetio oca
 - Neprestano odgađa osvetu (sumnja u duha; kada dobiva dokaze o Klaudijevoj krivnji, pronalazi izgovor za nedjelovanje).
 - Odgađanje osвете čini Hamleta sve nesigurnijim.
 - Nesigurnost ga udaljava od akcije, djelovanja.
 - Nesigurnost je rezultat straha od pogrešne odluke.
 - Mogućnost pogrešne odluke smatra fatalnom za vlastitu budućnost (život).
 - Strah od života poslije smrti kao još jedan od mogućih izgovora (?!).

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Hamlet kukavica jer zbog straha od posljedica za vlastiti život nije u stanju djelovati.

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je Hamlet slabić koji nedostatak hrabrosti kompenzira manipulativnim ponašanjem spram bližnjih (Ofelija).

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Hamlet je bešćutni manipulator.
 - Hini ludilo.
 - Degradira Ofeliju i njezine osjećaje.
 - Glumi žrtvu.
 - Špijunira.
 - Poigrava se majčinom brigom.
 - Izdaje prijatelje, egocentrik.
 - Pošteđuje Horacija kako bi pronio glas o njegovim podvizima.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Hamlet kukavica, jer umjesto akcije, manipulira bližnjima prikrivajući nedostatak hrabrosti.
- **ZADATAK:** Imenuj i raspiši treći argument afirmacije.

Negacija:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da Hamlet nije kukavica, već razborit čovjek koji razmišlja prije nego što djeluje.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Hamlet je razborit čovjek, pomno propituje situaciju prije nego što djeluje:
 - Hamleta često kritiziraju zbog neodlučnosti, ali kod njega to nije izraz kukavštva, nego dubokog promišljanja situacije, stvari.
 - Unatoč ljubavi spram oca (Hamlet) i netrepljivosti spram strica (Klaudije), Hamlet kontrolira afektivno ponašanje.
 - Hamletu je potrebno duže vrijeme da pažljivo procijeni podatke o situaciji (hini ludilo), pazeći da zaista razumije što se događa prije nego li djeluje.
 - Želi biti siguran da je Klaudije zaista ubojica njegova oca prije nego li se osveti (Mišolovka).
 - Hamlet se ponaša u skladu s plemićkim kodeksom ponašanja (osveta, čast, dužnost).
 - Hamlet je odlučan i pametan čovjek, a ne kukavica.
 - U svom djetinjstvu, Hamlet je puno čitao i obrazovao se.
 - Na temelju obrazovanja, Hamlet je naučio da stvari nisu jednoznačne te traži argumente *pro et contra*. (Hamlet je pravi debatant 😊)
 - Shvaćajući slojevitost života, Hamlet biva razdiran unutrašnjim konfliktima.
 - Unutrašnji sukobi produbljuju njegovo misaono i moralno biće, što intezivira njegovu razboritost.

POTKRJEP ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Hamlet razborit čovjek, a ne kukavica, jer pažljivo procjenjuje situaciju prije nego li djeluje.

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je Hamletova osveta izraz pravde koju podrazumijeva društveni sloj kojemu pripada.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Plemićki kodeks ponašanja podrazumijeva osvetu (ubojstvo) kao nužan čin uspostavljanja pravde.

- Uspostaviti pravdu – kazniti nepravdu (ubojstvo kralja Hamleta)
- Bitno je uspostaviti pravdu zbog stabilnosti društva.
- Društvo (država) koje nije stabilno srlja u propast.
- Hamletova osveta (ubojstvo) svrgnula je Klaudija, spasila državu (stabilnost).
- Hamlet je izvršenjem pravde postupio u skladu s plemićkim kodeksom ponašanja, usprkos činjenici da je izvršenje pravde podrazumijevalo Klaudijevo ubojstvo.

POTKRJEPNA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da Hamlet nije kukavica, jer je izvršio pravdu unatoč unutrašnjim konfliktima koji su ga razdirali.
- **ZADATAK:** Imenuj i raspiši treći argument negacije.

ODS da se današnje poimanje obrazovanja nije bitno promijenilo od de Montaigneova vremena.

Definicija teze:

- I. obrazovanje – stjecanje znanja i razvijanje sposobnosti
- II. de Montaigneovo vrijeme – sustav vrijednosti 16. st.

Afirmacija:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da se u oba slučaja (i tada i sada) naglasak stavlja na obradu sadržaja, a ne na učenika kao subjekt poučavanja.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- obrada sadržaja – središte poučavanja je obrada svih propisanih sadržaja
 - propisani sadržaji – skup činjeničnog znanja koje učenik nužno mora usvojiti
 - inzistiranje na obradi svih propisanih sadržaja onemogućuje učeniku da bude subjekt poučavanja
 - sadržaji podrazumijevaju kvantitetu (što više činjenica, podataka i informacija)
 - kvaliteta poučavanja upitna (smisao i bit zanemaruju se zbog količine sadržaja)
- učenik kao subjekt poučavanja – proces poučavanja prilagođen učeniku
 - svaki je učenik osobnost za sebe, zbog toga je nužan individualiziran pristup poučavanju
 - individualizirani pristup podrazumijeva poučavanje učenika u skladu s njegovim predznanjem, kompetencijama i sklonostima
 - ignoriranjem učenikovih afiniteta, mogućnosti i sposobnosti (kakav je prisutan i onda i sada) degradira se kvaliteta poučavanja
 - učenik se ne razvija u svim segmentima svoga intelektualnog bića
 - rezultat je takvoga poučavanja učenik koji je u stanju reproducirati velike količine informacija, no bez razvijenih vještina, sposobnosti i funkcionalnosti potrebnih za kvalitetan život u društvenoj zajednici

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Michael de Montaigne: „Lažna znanost“ („Eseji“)
- Nacionalni kurikulum RH za predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da se zbog inzistiranja na obradi svih propisanih sadržaja i onemogućavanja učenika da bude subjekt poučavanja, današnje poimanje obrazovanja nije bitno promijenilo od de Montaigneova vremena (16. st.).

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je reproduciranje sadržaja ostalo fokus procesa poučavanja.

- Vježba 1: Raspiši navedeni argument i navedi izvore.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Vježba 2: Na temelju raspisanog argumenta napiši link s tezom.

LINK S TEZOM:

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da se stavljanjem nastavnika kao najrelevantnijeg izvora znanja, zanemaruju benefiti samostalnoga učenikova obrazovanja (istraživački rad itd.).

- Vježba 3: Raspiši navedeni argument i navedi izvore.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Vježba 4: Na temelju raspisanog argumenta napiši link s tezom.

LINK S TEZOM:

Negacija:

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je učenik danas u većoj mjeri u središtu poučavanja, no što je to bio u prošlosti.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- s obzirom na to da u prošlosti nije bilo jedinstvenoga kurikula, svaki je učenjak, svećenik ili redovnik mogao poučavati onako kako je mislio da je najbolje.

- ljudi koji su poučavali učenike nisu imali pedagoške ni metodičke kompetencije
- učitelji su u prošlosti mislili da učenici trebaju znati (reproducirati) sve što i oni sami znaju
- iako se danas svi učenici obrazuju po istom kurikulumu, imaju veću slobodu i mogućnost izbora sadržaja prema kojima imaju više afiniteta i sposobnosti
- mogućnost izbora sadržaja – različite izvannastavne aktivnosti u kojima učenici mogu sudjelovati
- bitna promjena (18. st.) – uspostava novih filozofskih pravaca (empirizam, racionalizam).
 - mijenja se fokus predmeta poučavanja
 - u središtu obrazovanja znanost
 - prvi kurikulum (19. st.) – sistematizacija načina poučavanja
 - obrazovanje postaje imperativ, a ne privilegija
 - obrazovan je čovjek društveno funkcionalan
 - obrazovanje usklađeno s izazovima suvremenoga društva

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- ODS da je učenik danas u većoj mjeri u središtu poučavanja, no što je to bio u prošlosti jer su učitelji u prošlosti bili ljudi bez pedagoških i metodičkih kompetencija te su mislili da učenici trebaju znati (reproducirati) sve što i oni sami znaju, a danas se mijenja fokus predmeta poučavanja te je obrazovanje usklađeno s izazovima suvremenoga društva.

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je uvođenje školstva kao zakonske obveze bitno utjecalo na razvoj obrazovanja, a i društva uopće.

- Vježba 5: Raspiši navedeni argument i navedi izvore.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Vježba 6: Na temelju raspisanog argumenta napiši link s tezom.

LINK S TEZOM:

- **IME ARGUMENTA:** ODS da je vrlo teško usporediti obrazovanje 16. st sa suvremenim obrazovanjem jer poučavanje onoga vremena nije bilo propisano, kompetentno provođeno ni metodički sistematizirano.

- Vježba 7: Raspiši navedeni argument i navedi izvore.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Vježba 8: Na temelju raspisanog argumenta napiši link s tezom.

LINK S TEZOM:

ODS da je Josef K. obmanut, a ne vlasti.

Objašnjenje teme: U modernome svijetu nastao je sukob između individualizma i kolektivism. Dok političke skupine koje iskorištavaju naše nastojanje da sudjelujemo u nekoj zajednici sve više jačaju, pojedinci se sve više zanemaruju. Teže li ove sociološke promjene svijetu Franza Kafke, opisanog u *Procesu*? Možemo li smatrati Kafkino autarkično društvo boljim od slobodnog tipa društva?

Afirmacija:

➤ ARGUMENT:

- Vlada djeluje u korist pojedinca.
 - Od početka čovječanstva ljudi su se udruživali u skupine koje su imale funkciju obrane od vanjskih opasnosti.
 - Prisustvo drugih i pripadnost kolektivu pomaže emocionalnoj stabilnosti stanovite osobe.
 - Platon – životinja od stotinu udova --> Svaki čovjek doprinosi kolektivu sa svojim sposobnostima i koristi se sposobnostima drugih.
- Individualizam daje ljudima slobodu, sloboda podrazumijeva kriminal.
 - Tijekom povijesti, društva koja su davala velike slobode pojedincima imala su veće stope kriminala.
 - Ljudska je slabost zloupotrijebiti svoju slobodu, ignorirajući odgovornosti koje ona donosi.
 - Ako je kontrola nad čovjekom povećana, smanjit će se njegova sklonost kriminalu.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentima dokazujemo da je težnja modernoga svijeta prema kolektivismu u potpunosti opravdana, a autoritativan tip vlasti jedini koji garantira sigurnost i stabilnost društva.

Negacija:

➤ ARGUMENT:

- Pojedinci su isti po pravima, različiti po sposobnostima.
 - Društvo se nikada ne može prilagoditi sposobnostima svih konstituenata društva.

- Bez obzira na kontrolu pojedinaca, njihova težnja da se iskažu u svojim sposobnostima nadići će eventualno težnje društva da ih kontroliraju.
- Montesquieu – Sloboda pojedinca prestaje tamo gdje sloboda drugog počinje.
- Vlast u stvarnosti nije pravedna
 - Vlast treba imati moralni imperativ djelovati u najboljem interesu pojedinaca.
 - Ako je samo jedan moralni sustav vrijednosti moguć u stanovitom društvu, uvijek će postojati skupina koja nije zadovoljna postojećim poretkom.
 - Time se prava pojedinaca ne realiziraju, čime se krše svi ideali na kojima se državna uprava temelji.
 - Sklonost kriminalu koji u društvo unosi nemir te onemogućuje njegov civilizacijski napredak.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentima dokazujemo da je individualizam superioran kolektivizmu, te da su autoritativni sustavi nesposobni omogućiti samoaktualizaciju pojedinca, zbog čega su oni inherentno inferiorni slobodnim državama.

ODS da je samoubojstvo čovjekov pouzdani izbor.

Afirmacija:

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je samoubojstvo čovjekov „prijatelj“.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Hesseova karakterizacija samoubojstva kao Hallerova najvjernijeg suputnika:
 - Oduzimanje svoga života predstavlja jedinu stvar u životu na koju je mogao računati da ga neće izdati ili napustiti.
 - Slobodu i spasenje vidi u smrti te suicidom upravo to može postići.
 - Samoubojstvo bi se također moglo povezati s događajem u kojem Haller pusti svoj um da izgubi bilo kakvu kontrolu i trči od vrata do vrata pokušavajući pronaći svoju svrhu.

- Hermina je bila samo plod njegove mašte:
 - Vlasničini nećak opisuje viđanje stepskog vuka sa ženom koja je sigurno Erika, njegova davna ljubav, a zatim nam kaže kako se Haller s tom istom ženom izuzetno nasilno svađao.
 - Pod pretpostavkom da Hesse nije bio samo neoprezan, dobivamo vjerodostojnost tumačenja da je Hermina bila samo rezultat Hallerove mašte, dok je ono što se „stvarno“ događalo (posjeti i prepirke s Erikom) bilo nešto sasvim drugo.
 - Hermina, koja usput može predstavljati Hallerov alter ego, biva ubijena od strane Hallera, koji se time oslobađa vizije svega onoga što on ne može biti.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Hallerova želja za samoubojstvom bila rezultat sigurnosti koju ono pruža te značenje Herminina ubojstva u smislu Hallerova samoubojstva vlastitog alter ega.

Negacija:

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je samoubojstvo izbor koji treba odbaciti.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Želja za životom:
 - Doznajemo da Haller u kriznim situacijama ne reagira uvijek ispravno, vodeći ga do znatnih alternacija stvarnosti.
 - Tijekom mračnih vremena, Haller dolazi do rješenja u suicidu, međutim dijete u njemu tomu se opire i želi živjeti.
 - Sam se Harry Haller dvoumi po pitanju oduzimanja svoga života te čak u trenutku teških depresivnih misli odbacuje tu želju.

- Herminino ubojstvo predstavlja evolucija, a ne samouništenje:
 - Hermina se može protumačiti kao produkt Hallerova uma koji predstavlja njegove nedostatke.
 - Cijelo vrijeme Harry nastoji sustići svoj manjak i postati drugačiji što ga sputava u rješavanju svojih problema.
 - Hermininim ubojstvom on ispunjava njezinu finalnu želju te se odriče razdvajanja samoga sebe, čime se nastoji ujediniti i napredovati.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Ovim argumentom dokazujemo da je Harry Haller sklon odbacivanju i odupiranju samoubojstvu te postavljamo Herminu u ulogu jedne od prepreka na Hallerovu putu ujedinjenju.

ODS da je uvoženje mladenki izraz krajnje dehumanizacije žena!

Afirmacija:

- **IME ARGUMENTA:** Uvoženje mladenki izraz je krajnje dehumanizacije žena!

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Zanemarivanje ženinih osjećaja, potreba, misli.
- Žena se svodi na razinu robe/objekta.
- Ženski fizički izgled je imperativ.
- Nametanje rješenja za bolji život.
- Ograničava se sloboda izbora.
- Otuđenost od kulture i tradicije društva kojemu žena pripada, može pridonijeti njezinu emocionalnom i psihološkom slomu.
- Relativiziranje majčinstva kao jedne od najsvetijih uloga žene.

- **IME ARGUMENTA:** Uvoženje mladenki pridonosi afirmaciji vrijednosti patrijarhalnog društva!

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Muškarac je onaj koji bira mladenku.
- Muškarac određuje mjesto (država, kontinent) u kojem će živjeti.
- Žena se mora prilagoditi muškarčevu načinu života (običaji, tradicija, kultura).
- Muškarac donosi životne odluke.
- Žena je podređena muškarčevim interesima i potrebama.
- Žena je ovisna (ekonomski i socijalno) o muškarcu.
- Muškarac planira obitelj i odlučuje o ishodu svih zajedničkih problema.

- **IME ARGUMENTA:** Uvoženje mladenki potencijalno potiče kriminalne radnje!

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Agencije kao paravan za trgovanje ženama.
- Maloljetnice – krivotvorenje dokumenata.
- Manipulacija ženama (supruga – prostitutka).
- Obiteljsko nasilje.
- Korupcija: povezanost organa vlasti i agencija.
- Ilegalni abortusi.

- Droga i ostala kriminalna djelovanja koja pojedince (a naročito žene) i društvo iskorištavaju vodeći ih u propast.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Budući da je uvoženje mladenki krajnje nehumano za žene, promiče vrijednosti patrijarhalnog društva i potencijalno potiče kriminalne radnje, ovaj dom smatra da uvoženje mladenki treba zabraniti!

Negacija:

- **IME ARGUMENTA:** Zabranom uvoženja mladenki krši se sloboda izbora!

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Svatko upravlja svojim životom.
- Državni mehanizam nameće svoje standarde pojedincu.
- Privatnost pojedinca je imperativ.
- Oduzimanje mogućnosti za bolji život.
- Pravo na pogrešku koja se svakomu pojedincu može dogoditi.

- **IME ARGUMENTA:** Uvoženjem mladenki poboljšava se kvaliteta života obiju strana!

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Donosi ekonomsku dobit ženi (standard, obrazovanje, kvalitetu življenja).
- Moguća potpora potrebitoj obitelji.
- Ugled/prava u društvu.
- Sigurnost.
- Muškarac – afirmacija u društvu.
- Potvrda muškosti i zrelosti.
- Moguća ljubav/sklad/prijateljstvo.
- Promiskuitetnost.
- Očuvanje tradicije obitelji na temelju koje počivaju moralne vrijednosti svake društvene zajednice pridajući im identitet.

- **IME ARGUMENTA:** Uvoženje mladenki dovodi do komunikacije različitih naroda i kultura što pridonosi povezanosti svijeta.

OBJAŠNJENJE ARGUMENTA:

- Napredak u razumijevanju i odnosu različitih ljudskih kultura i vrednota.
- Pridonosi razvoju globalizacije.
- Bolja suradnja.
- Razmjena dobara.
- Bolja demografska slika.
- Genetski bazen.
- Kulturalna aproprijacija dovodi do globalnog mira koji treba biti jedan od glavnih ciljeva svakoga suverenoga društva.

POTKRJEPA ARGUMENTA:

- Literatura, izvori itd.

LINK S TEZOM:

- Budući da se zabranom uvoženja mladenki krši pravo pojedinca na slobodan izbor, onemogućuje bolja ekonomska situacija i pogoršava globalna slika svijeta, ovaj dom smatra da uvoženje mladenki ne treba zabraniti.

Kako sastaviti govor?

Naravno, ključ dobivanja debate nije isključivo u argumentaciji. Kada smo stvorili kostur argumentacije, moramo ga popuniti da bismo dobili skladnu cjelinu. Da bismo to postigli, moramo se poslužiti govorom. Vještina sastavljanja preciznog, zanimljivog i privlačnog govora iznimno je važna u debatnom procesu. Zbog toga je potrebno znati kako izgleda dobar govor te kako ga napisati. Naveli smo jedan govor koji je korišten u debati (i to s velikim uspjehom).

GOVOR I.

- U današnje doba, možemo se smatrati privilegiranima, uzevši u obzir naše liberalne vrijednosti slobode govora, mišljenja, prava radnika itd. Ipak, što ćemo napraviti kada ta prava krenu zadirati toliko duboko u sustav funkcioniranja društva da sprječavaju provođenje osnovnih radnji potrebnih za održavanje normalnog života?
- Pozdraviti sudca, publiku i protivnički tim

ODS da javnom sektoru treba zabraniti pravo na štrajk.

- Javni sektor: Subjekt koji nastoji ostvariti sve aktivnosti i funkcije koje su pod ingerencijom države.
 - Štrajk: vidljivi izraz sukoba između zaposlenika i poslodavaca u kojem zaposlenici i kolektivnim prekidom rada nastoje od poslodavca iznuditi ustupke
 - Najaviti argumente
- **IME ARGUMENTA:** ODS da je javni sektor ključan za održavanje osnovnih prava pojedinca
- Javni sektor – zanimanja vitalno važna za državu.
 - Država ispunjava pojedinčeve osnovne potrebe i osigurava njegova inherentna prava.
 - Nagla obustava rada jednog od ovih zanimanja dovodi do smanjenja kvalitete uvjeta života i degradacije prava svakog čovjeka.
 - Npr. bez policajaca – kriminal.
 - Štrajk policajaca u Brazilu – 650 % povećanje ubojstava.
 - Bez profesora – nema obrazovanja.
 - Najlakše osjetimo na vlastitoj koži.
 - Moguće je povući poveznicu sa zemljama trećeg svijeta, koje se nalaze u sličnim uvjetima.
 - Zato se mnogim zanimanjima zabranjuju prava na štrajk (Zakon RH brani policajcima štrajk).
 - Postoje dva velika razloga za štrajk:
 - Politički – u većini zemalja EU zabranjen – zato što uopće nije produktivan te time ne pogoduje nijednoj strani.
 - Može dovesti do korupcije među redovima sindikalista.
 - Ekonomski – u javnom sektoru ako taj štrajk i uspije, država mora preusmjeriti taj novi profit iz drugih sektora – malena promjena za konzumente.
 - Naposljetku, radnici će se nakon štrajka opustiti što će smanjiti produktivnost tog sektora (psih. studije pokazuju nakupljanje testosterona tijekom sukoba i naglo otpuštanje nakon pobjede).

➤ **IME ARGUMENTA:** ODS da je štrajk kontraproduktivna metoda borbe za prava radnika.

- Prestankom rada tijekom štrajka poslodavac ne zarađuje dovoljan prihod da održi rad tvrtke
 - U slučaju javnog sektora, država ne može pružiti osn. funkcije potrebne za vođenje normalnog života.
- Radnici ne dobivaju novac zato što ne rade.
- Time se stvara određena bitka „tko će izdržati duže“.
- Zbog toga je teško razmotriti pozicije obje strana i uspostaviti kompromis.
- Nakon štrajka jedna strana uvijek nezadovoljna
 - Zbog toga su štrajkovi često postajali nasilni.
 - Uzmimo primjere francuske revolucije, velikog štrajka željeznica 1877. I, malo suvremenije, štrajk vatrogasaca u Francuskoj.
- Potrebno je uspostaviti bolji sustav – osiguravanje kompromisa – međusobno zadovoljstvo.
- Moguće je iskoristiti razne metode od IWW-a, npr. usporavanje rada, striktni rad po pravilima, širenje priča o lošim uvjetima, masovne prijave bolovanja, rad isključivo za konzumente, kratki prekidi rada i sl.
- Moguće je uspostaviti zakonski propisanu obavezu međusobne diskusije između voditelja sindikata i vlade
 - Time bi se osigurao nastavak funkcioniranja javnog sektora.
 - Odbijanje diskusije i strogo odbijanje svih zahtjeva postavljenih od strane voditelja sindikata bit će zakonski sankcionirano.
- **Izvori** koje sam koristio jesu: ustav RH, IWW, Washington post i APA
- **Link:** Ovim argumentom dokazujemo da je metoda štrajka opasna za pojedinca te neučinkovita metoda borbe za prava radnika te ju stoga treba zabraniti.
- Sam štrajk kao postupak borbe za prava radnika ima plemenit cilj, ali grozne posljedice. Štrajk je sposoban pokazati krajnje nezadovoljstvo radnika koji s pravom traže promjenu. Ipak, čak i u tim situacijama ne smijemo se odavati beskompromisnim rješenjima, nego moramo sagledati širu sliku i uvažiti mišljenje suprotne strane. Ako se ne držimo tih osnovnih stečevina zapadne civilizacije, lako možemo upasti u stanje krajnje anarhije, gdje životi, ne samo radnika, nego i opće populacije, dolaze u opasnost. A toj viziji svijeta ja se duboko protivim.

GOVOR II.

UVOD

- Danas raspravljamo o Zdravstvenom osiguranju i moja je zadaća osnažiti argumente afirmacije te, naravno, pobiti argumente negacije.

RASPRAVA

- Osobe Koje Svjesno Štete Vlastitom Zdravlju – OSŽZ
- Prvo pitanje koje sam proučavao jest stanje zdravstvenog sustava u Hrvatskoj.
- Možemo se složiti da stanje zdravstvenog sustava u Hrvatskoj nije baš najbolje, ali nije ni najgore.
- Prvi argument negacije iznosio je da AFIRMACIJA uskraćuje pravo pojedinca na jednako liječenje.
- DEFINICIJA JEDNAKOG LIJEČENJA? – negacija izostavila!
Jednako liječenje = jednaki načini i dostupnost
ojačava se jednakost – OSŽZ financijski doprinosi sustavu i osnažuje ga
- Komplikiran i skup sustav – dostupnost i jednakost = HITNA
specifično liječenje – dopunsko osiguranje – specijalističko i dijagnostičko
- Problem u zdravstvenom sustavu
Zauzimaju mjesta za dijagnostiku i lijekove – dijagnostičke pretrage i lijekovi su jako skupi,
novac se troši na one koji su sami prouzročili svoju bolest, a ne na ostale
- Degradiranje poslova –
Pokriveni troškovi ozlijede na radu. Dodatni osiguravajući fond.
svakom radniku osigurano liječenje zbog povrede na radu
Članak 16. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju –
dopunsko ne treba!
- u slučaju bolesti 2.
- Pušači doprinose društvu – Rad, Porez, Posao...
Promatramo aspekt zdravstva! – Štete sebi i društvu!
Pušači narušavaju zdravstveni sustav nepušačima = ISTINA
Ujedinjena država – podjele
JEDNAKOST – Sve izvan jednakosti mora se samofinancirati (npr. Trčanje = tenisice za trčanje).
Ne degradira se pojedinac, društvo ne slabi, tj. osnažuje se.
- Kraći redovi – veća cijena = POVEZANO!
- Pušači nisu problem – nego manjak liječnika
Smanjenje pacijenata = veća pokrivenost liječnicima

Počeli bi voditi računa o svome zdravlju, bili bi svjesni da je to trošak.
bilo bi više prostora za one koji su zapravo bolesni!!

LITERATURA

„Cilj HZZO-a za provođenje ove kampanje je podizanje svijesti građana o štetnosti pušenja i izravno smanjivanje troškova zdravstvene zaštite. Pušenje ne samo da ugrožava zdravlje, uzrokujući mnoge bolesti, od krvožilnog i respiratornog sustava do različitih karcinoma, već predstavlja i veliki financijski teret za pojedinca ali i zdravstveni sustav. Godišnje se za bolesti povezane s pušenjem (za liječenje, lijekove, bolovanja i drugo) iz zdravstvenog budžeta izdvoji više od 1,5 milijardu kuna.“

U skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ozljedom na radu smatra se:

1. ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda prouzročena naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je uzročno vezana uz obavljanje poslova, odnosno djelatnosti na osnovi koje je ozlijeđena osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i ozljeda nastala tijekom obveznoga kondicijskog treninga vezanog uz održavanje psihofizičke spremnosti za obavljanje određenih poslova, sukladno posebnim propisima
2. **bolest koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osigurana osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju**
3. ozljeda nastala na način iz točke 1. koju osigurana osoba zadobije na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji joj je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojeg je osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju
4. ozljeda, odnosno bolest iz točaka 1. i 2. koja nastane kod osigurane osobe u okolnostima iz članka 16. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Ozljedom na radu, u smislu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, ne smatra se ozljeda, odnosno bolest do koje je došlo zbog:

1. skrivljenog, nesavjesnog ili neodgovornog ponašanja na radnome mjestu, odnosno pri obavljanju djelatnosti, kao i na redovitom putu od stana do mjesta rada i obrnuto (npr. tučnjava na radnom mjestu ili u vremenu dnevnog odmora, namjerno nanošenje povrede sebi ili drugome, obavljanje poslova pod utjecajem alkohola ili opojnih droga, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola ili opojnih droga i sl.)

2. aktivnosti koje nisu u vezi s obavljanjem radnih aktivnosti (npr. radni odmor koji nije korišten u propisano vrijeme, radni odmor koji nije korišten u cilju obnove psihofizičke i radne sposobnosti nužno potrebne za nastavak radnog procesa, fizičke aktivnosti koje nisu u vezi s radnim odnosom i sl.)
3. namjernog nanošenja ozljede od strane druge osobe izazvanog osobnim odnosom s osiguranom osobom koje se ne može dovesti u kontekst radno-pravne aktivnosti
4. kronične bolesti
5. urođene ili stečene predispozicije zdravstvenog stanja koje mogu imati za posljedicu bolest.

Postupak utvrđivanja i priznavanja ozljede ili bolesti za ozljedu na radu pokreće se podnošenjem tiskanice *Prijave o ozljedi na radu* koja se podnosi regionalnom uredu, odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje nadležnom prema mjestu prebivališta, odnosno boravka osigurane osobe, a može i regionalnom uredu, odnosno područnoj službi prema sjedištu poslodavca.

Prijavu podnosi poslodavac ili osoba koja samostalno osobnim radom obavlja djelatnost te organizator određenih poslova i aktivnosti iz članka 16. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Prijava se podnosi po službenoj dužnosti ili na traženje ozlijeđenog ili oboljelog radnika, odnosno osigurane osobe kojoj se prema ovome Zakonu osiguravaju prava za slučaj ozljede na radu.

Ako poslodavac, odnosno organizator određenih aktivnosti i poslova ne podnesu prijavu o ozljedi na radu, prijavu je obvezan podnijeti izabrani doktor opće/obiteljske medicine prema zahtjevu ozlijeđene ili oboljele osigurane osobe ili prema prijedlogu nadležnog doktora specijaliste medicine rada s kojim Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ima sklopljen ugovor o provođenju specifične zdravstvene zaštite radnika, a koji je nadležan za provođenje specifične zdravstvene zaštite radnika prema sjedištu poslodavca, odnosno organizatora određenih aktivnosti i poslova.“

„Biti policajac nije zanimanje, već zvanje odgovornog služenja građanima, domovini i općem dobru.“

Kolinda Grabar-Kitarović

„Nisam dopuštala i neću dopustiti da se Hrvatsku vojsku i hrvatsku policiju vrijeđa i neutemeljeno poziva s namjerom da se, u konačnici, ponizi hrvatsku državu, da se ponizi – sve nas.“

Kolinda Grabar-Kitarović

ZAKLJUČAK

Za kraj, zbog svih navedenih razloga, argumenata i protuargumenata...

Od problema u Zdravstvenom sustavu, preko jednakosti, doprinosa pušača ZDRAVSTVU i slično...

OVAJ DOM POVISIO BI ZDRAVSTVENO OSIGURANJE OSOBAMA KOJE SVJESNO ŠTETE VLASTITOM ZDRAVLJU.

Potrebno je napomenuti da se govor ne smije čitati s papira, zato što se time pokazuje nesposobnost za ikakav oblik kreativnosti i samostalnosti u debati. Naprotiv, govor na papiru treba služiti kao podsjetnik, u slučaju da smo se tijekom debatiranja zabunili ili smo zaboravili što ćemo sljedeće reći. Kako bismo što brže pronašli mjesto na kojemu smo „zaglavili“, govor je napisan u natuknicama.

Fotografija 6. Sudjelovanje u emisiji *TV KOKTEL* Osječke televizije

Ergo...

Do sada ste lako mogli uočiti da debata nije *stani i pričaj*. Debata je mnogo više od *pričanja*, to je pravo umijeće koje se uči i vježba. Ona nadilazi svakodnevne neutvrđene govore pune nagađanja, neosnovanih pretpostavki i težnji. Naravno, početak svake debate započinje definicijom, a sam pojam debate definicijom ne počinje, čak i ne završava – ona je promjenjiva i dinamična, ali za svakoga jedinstvena i posebna.

Argumentirano i elokventno govorenje na kakvo nailazimo u debati rijedak je primjer u svakodnevnome životu. To nam umijeće otkriva lažne autoritete, širi pogled na svijet i pruža mogućnost da iz svakoga oblika životne pojavnosti pronađemo još bezbroj oblika. Formalno gledano, debata završava četvrtim govornikom afirmacije, odnosno presudom sutkinje/sudca. Međutim, ljudska se misao u bezbrojnim segmentima života razvija i kola našim bićem i nakon formalne debate. Ono što formalno bude pokazano u 60 minuta, to je tek temelj – motiv za daljnje pomicanje granica i razvijanje ljudske misli, a to je željeni i traženi cilj – napredak.

Možda je upravo to impuls kojim nam se debata usadila kao specifična vrsta životne navike. Već od prvih sati hrvatskoga jezika i književnosti naslutili smo vanrednu i raskošnu osobnost koja će nam neumorno otkrivati nove aspekte književnosti, ljudske prirode i života uopće – našu profesoricu i mentoricu, gospođu Dubravku Bilić. Svojim čudesnim spektrom metodičkog instrumentarija, profesorica je uspijevala, svakomu od nas pristupiti individualno, životno, strastveno, zaigrano, originalno i duhovito, a sve u radosnom, zajedničkom dosezanju čestica univerzalne mudrosti. Podjednako smo učili u vlaku, putujući u Zagreb na NEWB, u automobilu jurišajući gostovati na Osječkoj televiziji, u Gavelli, debatirajući pred publikom u Kinu Mladost u Županji, snimajući reportažu za *Dobro jutro, Hrvatska*, na odmoru ili u kulturnoj učionici br. 9. Profesorice, ne odustajte od debitanata debatanata!!!

Odabravši mnogo teza za koje smo napisali mnoštvo argumenata, a istodobno ostavili prostora i za samostalno promišljanje, pokušali smo vam pokazati smjer i različite pravce širenja razmišljanja. Mnoge od navedenih teza dolaze iz djela za cjelovito čitanje, a neke se od njih pojavljuju i na državnoj maturi, stoga smatramo kako smo i u tomu segmentu praktično uporabili primjere za vježbanje debate.

Nakon proučenih primjera i teoretskoga dijela, želim zahvaliti vama – našim eventualnim čitateljima i mladim debatantima koji će se jednoga dana vinuti u duhovne visine ljudske misli. Dakako, želimo zahvaliti i našim bližnjima koji su nam sve vrijeme tijekom pisanja ove knjige pružali veliku podršku.

Na vama je red da završite ovaj priručnik sa svojom definicijom debate.

Ergo...

Fotografija 7. Debatni klub *Pathos*

Iz recenzije

Hrvatsko debatno društvo ima svoje brojne priručnike i skripte kojima želimo olakšati učenicima razumijevanje i važnost debate i govorništva. Ali, Hrvatsko debatno društvo nema priručnik koji su napisali učenici za učenike, a to čini ovu knjigu posebnom.

Čitatelji u ovome djelu mogu pronaći brojne informacije o debatnom formatu, logici iza debatnoga formata, savjete kako se što bolje snaći u debatnom svijetu, ali najvažnije su riječi ohrabrenja učenika za sve debatante u nastajanju.

Ova je knjiga sveobuhvatan debatni priručnik koji pruža pogled na debatu iz brojnih kutova. Prvi je dio knjige činjenični prikaz debate i svih dijelova koji su potrebni za kvalitetno postavljanje temelja debatne rasprave.

Drugi je dio knjige posebno zanimljiv. Napisan je iz perspektive govornika ovisno o debatnoj poziciji. Nudi uvid u shvaćanje te pozicije svakoga od govornika i savjete utemeljene na vlastitim pokušajima i greškama, napisane različitim stilovima ovisno o piscu govorniku. Različitost stilova pisanja odražava upravo ono što svi debatni treneri stalno pokušavaju prenijeti na debatante: nađite svoj glas i svoj stil da bi što bolje prenijeli poruku na slušatelje! Debatanti *Pathosa* očito su vrlo uspješno savladali pronalazak svojega glasa i stila.

Zadnji dio knjige izrazito je koristan za sve mlade debatante jer nudi niz raspisanih debatnih slučajeva na teze koje su im poznate iz formalnoga obrazovanja. Zadnji dio knjige pokazuje kako se debatnom možemo koristiti kao alatom u prenošenju znanja u formalnome obrazovanju, kako je moguće osvježiti metodologiju rada s učenicima da bi postigli što bolji ishod učenja i usvajanja znanja. Dodatno, on olakšava svim budućim debatantima izradu debatnih slučajeva jer priručnik nudi raspisane različite primjere kojima se mogu koristiti kao podlogom za svoj rad i za proučavanje debatne logike, da bi se što prije osamostalili u kreiranju debatnih slučajeva.

Ivona Anić,
koordinatorka projekata Hrvatskoga debatnog društva